ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 193 ◆ П'ятниця, 4 жовтня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

НЕ ХОЧУ БУТИ ПРЕЗИДЕНТОМ

Звістка про те, що колектив Старобельської швейної фабрики висунув Б. Олійника претендентом на кандидата у Президенти України, застала самого письменника в Америці. На думку донбасівців кандидатура Бориса Ілліча мала б урізноманітнити політичну палітру претендентів і додати до неї свіжої барви.

Але відразу після повернення із-за океану поет подякував донбасівцям за виявлене йому довір'я і заявив, що не має наміру вступати у передвиборну боротьбу.

[illegible]кого б хотів учорашній претендент бачити Президентом [illegible]їни! Юрія Щербака, Леоніда Кравчука або Володимира Г[illegible]ова.

Роман ВАТРИЧ.

ДО ПОДІЙ В МОЛДОВІ

Після припинення блокади залізниці міністр внутрішніх справ Молдови під підписку про невиїзд відпустив заарештованого місяць тому народного депутата Молдови, голову Тираспольської [illegible]ської Ради, голову виконавчої влади так званої Придністров[illegible]ської Молдовської Радянської Соціалістичної Республіки Ігоря Смирнова.

* * *

У результаті широко розрекламованого Центральним телебаченням візиту М. Травкіна у Придністров'ї засновано демократичну партію.

* * *

У райцентрі Слободзея відбувся мітинг. Виступаючі підтримали жителів Дубосар, які терплять облогу змопівців. В останню годину облогу було знято.

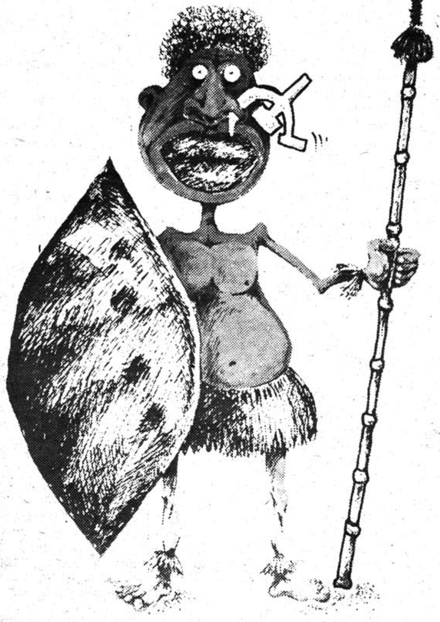
9 НЕ ПЕРЕВЕЛИСЬ ІЩЕ СЕЛЯНИ,

які розуміють, що незалежність — річ матеріальна. Вона в хлібі, м'ясі, молоці.

7 ЩЕ ОДИН «РАДЕТЕЛЬ»

Нотатки з приводу статті народного депутата СРСР Віктора Гончарова «Опомнитесь, славяне!» в газеті «Рабочая трибуна» від 1 жовтня 1991 року.

12 ЯК РОЗІГРУЄТЬСЯ КРИМСЬКА КАРТА

27 вересня газета «Кримська правда» надрукувала експрес-анкету з трьома питаннями, які стосуються територіальної приналежності Криму:

1. ВИ ЗА ТЕ, ЩОБ КРИМ БУВ У СКЛАДІ УКРАЇНИ!
2. ВИ ЗА ТЕ, ЩОБ КРИМ БУВ У СКЛАДІ РОСІЇ!
3. ВИ ЗА ТЕ, ЩОБ КРИМ БУВ САМОСТІЙНОЮ ДЕРЖАВОЮ!

Анкета підписана юридичним відділом ВР Криму. Проте, як з'ясувалося, голова юридичного відділу ВР Криму Павло Євграфов розпоряджень на публікацію анкети не давав і поява анкети його дуже здивувала. Анкету надруковано за вимогами народних депутатів ВР Криму, членів Республіканського руху Криму.

(«РЕСПУБЛІКА»).

ЯК повідомила телекомпанія Ен-Бі-Сі, Горбачов найближчим часом виступить з ініціативою припинення ядерних випробувань.

НА ЗАПРОШЕННЯ Прем'єр-міністра Республіки Польща Я. Білецького сьогодні до Варшави з офіційним візитом відбуває Прем'єр-міністр України В. Фокін.

СПОЛУЧЕНІ Штати направили до Москви делегацію для пояснення ініціативи Буша в галузі роззброєння. Делегація, яку очолює помічник держсекретаря, розпочне переговори з центральним керівництвом у Москві найближчими днями. За словами американського представника, у переговорах братимуть участь посланці республік.

ВЧОРА відкрито меморіальну дошку на фасаді будинку по Володимирській, 35 у Києві, де колись була Історична секція ВУАН і де працював М. Грушевський. Автор — художник Є. Пустовійт.

ЮГОСЛАВСЬКА армія практично контролює місто Вуковар і закріпила свої позиції навколо міста Дубровник на Адріатичному узбережжі. Хорватське телебачення повідомило про запеклі бої в цьому районі. У Дубровнику жителі залишилися без води, електроенергії і зв'язку.

Президент Польщі Валенса виступив з критикою на адресу західних країн, що стосувалася зволікання Заходу у справі мирного врегулювання на Балканах.

ЕКСПЕРТНА група продовжує дослідження щодо невідомих ядерних об'єктів Іраку. Спеціалісти прибули до Багдада у вівторок і вчора почали перші польоти над місцевістю неподалік іракської столиці. Окрім того, експерти повинні будуть пересвідчитись у тому, що Ірак знищив свої ракети і пускові агрегати.

11 ВІД НЕПЕРЕМОЖНОЇ І ЛЕГЕНДАРНОЇ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ

ЗБРОЙНИМ СИЛАМ УКРАЇНИ БУТИ! ЦЕ РІШЕННЯ ЗАКРІПЛЕНО У ПОСТАНОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,

листів — 441-82-05, 441-29-61,

економіки — 441-88-07,

аграрний — 441-86-18,

міжнародний — 446-91-20,

охорони здоров'я — 441-88-06,

соціальних питань — 441-88-05,

екології — 441-88-59,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,

історії України — 441-88-62,

військових питань — 441-88-52,

реклами — 441-89-44,

бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 156.200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. Сьогодні, у п'ятницю, на 16 сторінках.

ВІЗИТ ДО США ЗАВЕРШЕНО

НЬЮ-ЙОРК, 2 жовтня. (Спец. кор. УКРІНФОРМ В. Демиденко, М. Маслов). Десятиденний візит Л. М. Кравчука до Канади і США майже повністю змінив уявлення про Україну, яке існувало досі на американському континенті. Ця суверенна держава відкрилася канадцям і американцям несподівано перспективною для ділового партнерства. Таку думку висловлюють у своїх коментарях заокеанські газети, журнали, радіо й телебачення.

Подібне враження здається склалося і в дипломатів ООН, і у численних бізнесменів. Про це свідчать вагомі результати зустрічей з прем'єр-міністром Канади і президентом США, сенаторами, конгресменами, лідерами української діаспори. Особливе враження справив тут перший в історії ООН виступ у Генеральній Асамблеї глави українського парламенту.

Головне досягнення полягає в тому, що вже найближчим часом до України прибудуть кілька груп канадських і американських експертів. Їх мета — дослідити перспективність нового потенційного партнера. Проте, уже зараз очевидно, що заінтересованість середнього і великого бізнесу у значних інвестиціях до економіки України відчутно зросла.

Триває процес переосмислення політичної ситуації, що склалася в Україні. Переважна більшість впливових діячів і в Канаді, і в Америці підтримує прагнення українського народу до творення власної державності. Західному світу імпонує та обставина, що й понині на українських землях не було жодного міжнаціонального конфлікту, не пролилася кров.

Цей факт відзначив Генеральний секретар ООН Хав'єр Перес де Куельяр, з яким у Л. М. Кравчука відбулися тривалі бесіди під час відвідин штаб-квартири світового співтовариства, а згодом у постійному представництві України при ООН.

Голова Верховної Ради України наголосив, що у нас глибоко шанують діяльність ООН і її Генерального секретаря у справі подолання наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції. Проблема Чорнобиля залишається дуже гострою й проведення нещодавно в ООН конференції по оголошенню добровільних внесків у Фонд міжнародного співробітництва по ліквідації наслідків Чорнобиля є лише початком великої роботи на майбутнє.

Сьогодні Україна переорієнтовує свою діяльність, виходячи з проголошеного Акта про незалежність, зазначив Л. М. Кравчук. Робиться все, щоб незалежність у повному розумінні слова отримати. В Україні нині формується нова зовнішня політика і вона включає також діяльність ООН.

Генеральний секретар погодився з цим, обіцяв всіляке сприяння і запропонував відкрити у Києві Бюро програми розвитку ООН і Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ).

У ході бесіди було піднято питання про перегляд шкали внесків України до бюджету ООН та інших міжнародних організацій з метою його зменшення. Актуальність і правомірність такого підходу зрозуміла, оскільки фінансове становище України зараз дуже напружене. Генеральний секретар пообіцяв розглянути це питання.

На закінчення бесіди Л. М. Кравчук запросив Генерального секретаря ООН відвідати незалежну Україну. Х. Перес де Куельяр висловив вдячність за запрошення.

У середу Л. М. Кравчук вибув із Нью-Йорка до Парижа. Передбачається, що у столиці Франції відбудеться його зустріч з президентом Ф. Міттераном.

БІЛЬШЕ ЗАПИТАНЬ, НІЖ ВІДПОВІДЕЙ

Зустріч в Алма-Аті, яка завершилася позавчора, ще тільки осмислюється як на рівні республік, так і центром. Безумовно, мине кілька днів, і в пресі з'являться різні, іноді діаметрально протилежні оцінки цієї неординарної події. Тому, прибувши до Києва, заступник Голови Верховної Ради України Володимир Гриньов одразу ж запросив на зустріч журналістів.

Оскільки в пресі, по радіо та в телефірі вже прозвучало повідомлення про особливу позицію України, яку представляли на зустрічі в Казахстані Володимир Гриньов та Вітольд Фокін, то одним з перших було запитання: в чому вона полягала. Передусім у відмінних поглядах на Заяву. Адже, як наголосив Володимир Борисович, ми приїхали в Алма-Ату для розгляду економічних, а не політичних питань. Перший же варіант Заяви — це по суті політичний документ, який закликав республіки — суверенні держави до 10 жовтня підписати Договір про економічне співтовариство. Тому Україна зняла свій підпис з цього документа. Після тривалого обговорення та поправок було знайдено сприйнятливий для всіх варіант — у Заяві відображено необхідність якнайшвидшого підписання прямих господарських договорів між республіками. А щодо економічного співтовариства, то договір про нього буде підписано після обговорення в парламентах республік — суверенних держав.

Дехто поспішно почав повідомляти, що Договір нібито підписано. Насправді ж лише завізовано його проект. При цьому Україна додала дві сторінки доповнень та зауважень до нього.

Яка необхідність цього Договору і що він собою являтиме? Передусім, ніхто нікого не тягнутиме до цього співтовариства. Навпаки — після його створення потрапити туди буде так само важко, як і до ЄЕС.

Ще одна позиція, яка викликала гостру дискусію між Президентом Казахстану та заступником Голови Верховної Ради України, стосувалася бачення майбутнього нового утворення. Президент Назарбаєв висловився за побудову могутньої федеративної держави, а Володимир Гриньов заявив, що не слід змішувати політичні поняття з економічними. Заступник Голови Верховної Ради України відстояв і те, що с[illegible] товариству не потрібні [illegible] Президент, ні стара структура Союзу.

Словом, гостра дискусія велася з багатьох питань. Але водночас всі усвідомили необхідність створення економічного співтовариства, оскільки надії на входження до європейського досить ілюзорні. Це, зокрема, відчули на собі чимало країн Східної Європи, а також Прибалтійські.

Підписано також спільне комюніке. Тепер слово — за парламентами.

Василь ТУГЛУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ЗАПОРУКА ПОДОЛАННЯ ЛИХА—НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

2 жовтня в Києві відбулась прес-конференція «Незалежна Україна і Чорнобиль».

Голова Комісії Верховної Ради з питань Чорнобильської катастрофи В. Яворівський розповів про негативну роль доповіді міжнародного консультативного комітету МАГАТЕ, яку було зроблено в травні цього року.

Він сказав, що вона була замовлена союзним урядом, а фактично Інститутом біофізики і Мінатоменергопромом СРСР, коли назрівав важкий професійний удар проти 35-берної концепції. Анітрохи не закидаючи професійній порядності вчених, В. Яворівський зауважив, що вони не робили своїх досліджень, а скористалися наданою їм упередженою інформацією. Приміром, згідно з даними союзного й українського міністерств охорони здоров'я, йодну профілактику було проведено восьми мільйонам чоловік. Проігноровано велику категорію потерпілих — «ліквідаторів». Висновок групи експертів МАГАТЕ такий: смертність на Україні трохи зросла, але це наслідок поганого харчування тощо.

Кілька місяців доводилось доводити свою правоту. Сьогодні нас гаряче підтримують «зелені» всього світу, антиядерний рух.

Слід дати принципову оцінку діяльності цієї організації. Свого часу, в умовах тотальної секретності, вона, мабуть, єдина могла втручатися в розвиток нашої атомної енергетики. І якби діяла чесно, може, й не було б Чорнобильської катастрофи.

Міністр у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС Г. Готовчиць нагадав, що ООН закликала розгорнути широкомасштабну допомогу потерпілим від аварії районам. Розроблено проект «Чорнобиль. Міжнародна допомога». Загальна вартість проекту — 648 мільйонів доларів.

Міністр щойно повернувся з Нью-Йорка, де з цього приводу відбулась сесія Генеральної Асамблеї ООН. Представники США й Німеччини відмовились робити внески на фінансування цієї програми. Інші країни зробили символічні внески, загальний обсяг яких — [illegible] 4 мільйони доларів.

Представники уряду і парламентів країн підкреслювали готовність допомагати, але під гарантії стабільності, контролю, цільового використання коштів. Тому, — сказав І. Готовчиць, — незалежність — політична запорука майбутнього співробітництва.

Академік АН України Д. Гродзинський розповів про створення на Україні Національної комісії радіаційного захисту населення, головою якої призначено його.

Олексій БРЕУС,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ДОСИТЬ ПРЕТЕНДЕНТІВ?

Щодня чую по радіо, читаю в газетах про висунення все нових і нових претендентів у кандидати на пост Президента України. Вже їх понад 80. Боже, що ж це робиться? Навіщо влаштовувати такий складний і дорогий для народу спектакль? На мій погляд, немає на сьогодні більш достойного на цей пост, ніж Леонід Макарович Кравчук. Можна було б висунути ще двох-трьох гідних і авторитетних осіб.

Мені, як, переконана, і багатьом іншим українцям, не байдуже, хто буде нашим Президентом. Тому хочу знати: які колективи висунули Л. Кравчука претендентом у кандидати на пост Президента?

Г. ПРОКОПЧУК.

Київ.

Від редакції. Ми зв'язалися по телефону з Центральною виборчою комісією по виборах Президента України. Член комісії, завідуючий секретаріатом її В. Кірненко відповів на запитання авторки листа:

— Офіційне висунення претендентів у кандидати закінчилося 30 вересня. Але повідомлення, датовані цим числом, продовжують надходити до комісії. Письмові повідомлення про висунення Л. Кравчука надіслали близько 50 колективів. Серед них трудові колективи коксохімічного заводу (Кривий Ріг), автотранспортного підприємства міжнародних перевезень (Луганськ), Дніпропетровського заводу важких пресів, рада підприємств і рада трудового колективу виробничого об'єднання «Стахановвугілля» від імені 45-тисячного колективу, проектно-будівельного об'єднання «Житлобуд» (місто Біла Церква Київської області), колгосп «Перемога» Корсунь-Шевченківського району Черкаської області, пленум Спілки жінок України, земляки Леоніда Макаровича з села Великого Житина Рівненської області та інші.

Відповідно до Закону про вибори Президента України, затвердженого сесією Верховної Ради, передбачено висунення претендентів від трудових колективів, партій, рухів, зборів за місцем проживання. Висувати себе може і кожний громадянин України. Кожному кандидату після того, як він набере 100 тисяч підписів і буде зареєстрований Комісією, йому буде виділено 75 тисяч карбованців на проведення передвиборної кампанії.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ШЛЯХОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Закон визначає правові та організаційні основи забезпечення стабільними джерелами фінансування будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних шляхів загального користування України.

Вказані шляхи забезпечують потреби всього народного господарства республіки в перевезеннях вантажів та пасажирів, є загальнореспубліканською власністю і за своїм адміністративним значенням поділяються на республіканські, обласні та місцеві.

Шляхи загального користування перебувають на балансі спеціалізованих шляхових організацій Українського державного концерну по будівництву, ремонту і утриманню автомобільних шляхів, який несе відповідальність за їх розвиток і технічний стан.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення стабільних джерел фінансування шляхового господарства

Стабільні джерела фінансування визначаються за рахунок бюджетних, а також спеціальних позабюджетних коштів для реалізації програм розвитку шляхового господарства з метою підвищення соціального рівня життя населення, особливо в сільській місцевості, оздоровлення екологічної обстановки, створення на шляхах належних умов безпеки руху та сучасних елементів шляхового сервісу, зменшення збитків із-за незадовільних шляхових умов.

Кошти, що надходять відповідно до цих джерел, акумулюються на районному, обласному та республіканському рівнях і використовуються для фінансування розвитку автомобільних шляхів залежно від їх адміністративного значення.

Зазначені кошти не підлягають вилученню або витраченню на цілі, не пов'язані з потребами шляхового господарства.

Розділ II. БЮДЖЕТНІ КОШТИ

Стаття 2. Республіканський бюджет

У республіканському бюджеті щорічно згідно з діючими нормативами передбачаються асигнування на ремонт та утримання шляхів республіканського значення.

Стаття 3. Місцевий бюджет

У місцевих бюджетах Верховною Радою Кримської АРСР та обласними і районними Радами народних депутатів щорічно передбачаються асигнування на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання обласних і місцевих автомобільних шляхів. На розвиток цих шляхів спрямовуються також кошти податку з власників транспортних засобів.

Розділ III. ПОЗАБЮДЖЕТНІ КОШТИ

Стаття 4. Відрахування коштів підприємствами і господарськими організаціями

Промислові, транспортні, будівельні та інші підприємства, колгоспи, радгоспи, кооперативи і господарські організації, незалежно від відомчої підпорядкованості та форм власності, відраховують кошти на шляхові роботи у розмірі від 0,4 до 0,8 процента обсягу виробництва продукції, виконуваних робіт (послуг), а заготівельні, торговельні (в тому числі оптові) та постачальницько-збутові організації — у розмірі від 0,03 до 0,06 процента річного обороту (без обороту по громадському харчуванню). Конкретний розмір відрахувань, що надходять відповідно до цієї статті на розвиток шляхів загального користування в Кримській АРСР і областях, а також напрями їх використання визначаються Верховною Радою Кримської АРСР та обласними Радами народних депутатів.

Відрахування підприємств і господарських організацій на будівництво та ремонт автомобільних шляхів включаються до складу витрат на виробництво продукції (робіт, послуг).

Підприємства і господарські організації мають право замінювати відрахування коштів безпосереднім виконанням шляхових робіт, виготовленням і поставкою будівельних матеріалів, конструкцій, деталей, машин, механізмів та обладнання.

З метою забезпечення рівномірного розвитку шляхового господарства по регіонах республіки, реконструкції існуючих та будівництва нових щебеневих, машинобудівних заводів і заводів по виготовленню залізобетонних конструкцій, централізованого придбання механізмів, машин і устаткування Кабінету міністрів України надається право централізовувати і перерозподіляти між областями до 15 процентів вказаних коштів.

Стаття 5. Збір від продажу паливно-мастильних матеріалів

Державні, кооперативні та інші підприємства й організації, що реалізують споживачам автомобільний бензин, дизельне паливо та мастила, сплачують збір на шляхові роботи в розмірі 15 процентів від обсягів їх реалізації. На суму зазначеного збору їм відповідно зменшується податок з обороту.

Збір справляється підприємствами й організаціями Державного комітету України по забезпеченню нафтопродуктами, нафтопереробними заводами та іншими підприємствами й організаціями, що реалізують указані нафтопродукти, і перераховується шляховим органам.

Кошти, що надходять згідно з цією статтею, за рішенням Кабінету міністрів України спрямовуються для надання допомоги областям із слаборозвинутою шляховою мережею, де власних фінансових ресурсів недостатньо.

Стаття 6. Відрахування від доходів по експлуатації автомобільного транспорту

Державні, кооперативні та інші автотранспортні підприємства і організації, що перебувають на самостійному балансі та здійснюють перевезення за тарифною платою, а також підприємства, організації (крім колгоспів і радгоспів), які мають автомобільні господарства, що не перебувають на самостійному балансі, але здійснюють перевезення за тарифною платою, відраховують на шляхові роботи 2 проценти від доходів по експлуатації автомобільного транспорту з включенням цих відрахувань до тарифів на перевезення.

Ці кошти спрямовуються на будівництво та реконструкцію шляхів республіканського значення.

Стаття 7. Збір за проїзд автомобільними шляхами транспортних засобів іноземних держав та інших союзних республік

Власники транспортних засобів іноземних держав, а також союзних республік сплачують за встановленими Кабінетом міністрів України тарифами збір за проїзд автомобільними шляхами України. Кошти зазначеного збору справляються в порядку, встановленому Кабінетом міністрів України, і використовуються для утримання шляхів республіканського значення та організації на них шляхового сервісу.

Стаття 8. Інші надходження

Джерелами фінансування будівництва, ремонту і утримання автомобільних шляхів можуть бути інші надходження, передбачені чинним законодавством.

Розділ IV. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАКОНУ

Стаття 9. Порядок збору коштів і відповідальність за порушення Закону

Кошти для шляхових робіт, зазначені в статтях 4—8 цього Закону, є обов'язковими неподатковими платежами.

Визначення порядку збору та використання коштів для потреб шляхового господарства і відповідальність за виконання цього Закону покладається на Кабінет міністрів України.

Шляхові організації концерну «Укршляхбуд» несуть відповідальність за завдану матеріальну шкоду автотранспорту при виконанні ремонтних робіт на шляхах згідно з чинним законодавством.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
18 вересня 1991 року

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про введення в дію Закону України «Про джерела фінансування шляхового господарства України»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Закон України «Про джерела фінансування шляхового господарства України», крім статті 5, ввести в дію з моменту опублікування, а статтю 5 — з 1 січня 1992 року. Закон діє протягом 1992 року.

2. Кабінету міністрів України:

протягом місяця прийняти рішення, необхідні для застосування Закону України «Про джерела фінансування шляхового господарства України»;

до кінця поточного року привести у відповідність з указаним Законом постанови і розпорядження уряду України.

3. Визнати такими, що втратили чинність, Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 3 липня 1989 р. «Про відрахування коштів колгоспами, радгоспами, промисловими, транспортними, будівельними та іншими підприємствами і господарськими організаціями на будівництво і ремонт автомобільних шляхів» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1989 р., № 29, ст. 297) та Закон Української РСР від 28 жовтня 1989 р. «Про затвердження указів Президії Верховної Ради Української РСР про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1989 р., № 45, ст. 634) в частині затвердження цього Указу.

Голова Верховної Ради України Л. КРАВЧУК

м. Київ, 18 вересня 1991 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СТВОРЕННЯ НЕ ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАКОНОДАВСТВОМ ВІЙСЬКОВИХ АБО ІНШИХ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ ЧИ ГРУП

З метою недопущення створення не передбачених законодавством військових або інших збройних формувань чи груп Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Кримінального кодексу Української РСР такі доповнення і зміни:

1. Доповнити Кодекс статтею 187^6 такого змісту:

«Стаття 187^6. Створення не передбачених законодавством військових або інших збройних формувань чи груп.

Створення не передбачених законодавством військових або інших збройних формувань чи груп або участь в їх створенні чи діяльності, або постачання їм зброї чи військових матеріалів — карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з конфіскацією майна або без такої.

Участь у складі передбачених частиною 1 цієї статті формувань чи груп у нападі на державні, громадські підприємства, установи, організації або окремих громадян — карається позбавленням волі на строк від семи до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої.

Дії, передбачені частиною 2 цієї статті, що призвели до загибелі людей чи інших тяжких наслідків, — караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років, з конфіскацією майна».

2. Частину другу статті 7^1 після слів і цифр «(стаття 176 частина 2)» доповнити словами і цифрами «створення не передбачених законодавством військових або інших збройних формувань чи груп (стаття 187^6)».

3. Пункт I частини третьої статті 25^1 і пункт 2 частини третьої статті 34^1 після слів і цифр «(стаття 117 частини 3 і 4)» доповнити словами і цифрами «створення не передбачених законодавством військових або інших збройних формувань чи груп (стаття 187^6)».

4. Пункт 1 статті 26 після слова і цифр «(стаття 123^1)», пункт 2 цієї статті після слова і цифр «(стаття 168)», пункт 3 статті 52^1 і пункт 2 частини шостої статті 53 після слова і цифр «(стаття 123^1)» доповнити словами і цифрами «створення не передбачених законодавством військових або інших збройних формувань чи груп (стаття 187^6)».

II. Встановити, що попереднє слідство у справах про злочини, передбачені статтею 187^6 Кримінального кодексу Української РСР, провадиться слідчими органів внутрішніх справ. Справи про ці злочини підсудні Верховному Суду Кримської АРСР, обласним, Київському міському судам.

У зв'язку з цим внести до Кримінально-процесуального кодексу Української РСР такі зміни і доповнення:

1. Пункт 3 статті 34 після цифр «187^3» доповнити цифрами «187^6».

2. Частину другу статті 112 після цифр «184» доповнити цифрами «187^6».

III. Цей Закон набирає чинності з моменту опублікування в газеті «Голос України».

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК

м. Київ.
18 вересня 1991 року

ЗВЕРНЕННЯ

КОМІСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ ТА ДУХОВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

24 серпня 1991 року Україна зробила вирішальний крок до незалежності. Але справжньої самостійності ще треба досягти, здобувши незалежність фінансову, економічну, дипломатичну, моральну, церковну. Немає незалежності і без соборності. Тільки забезпечивши єдність всіх українських земель, єдність духу помислів і дій, доможемося вільної України.

Проте не слід забувати, що, зазнавши невдачі у спробах організації міжнаціональних конфліктів, консервативні сили не полишили задумів розпалювання внутрішньоукраїнських чвар, нав'язуючи ворогування Західної і Східної України. Поряд з цим однією з найболючіших точок внутрішніх незгод в Україні є міжконфесійні відносини. Абсолютно ясно, що протистояння між релігійними громадами в багатьох випадках підігріваються штучно.

Шануючи Христові заповіді, ми не можемо допустити розпалювання ворожнечі. Підтримуючи незалежність України, ми не можемо допустити її розколу. Особливо небезпечно це перед президентськими виборами і референдумом 1 грудня, який закріпить здобутки 24 серпня.

Ми не можемо допустити й думки про те, що референдум похитне історичне рішення 24 серпня. Боротьба проти незалежності України загрожує спалахом громадянської війни. Тому так багато важить миротворча роль церкви в ім'я державної єдності України. Але саме в цю пору немає єдності в самій церкві на Україні.

Комісія з питань культури та духовного відродження звертається до кожного віруючого на Україні: бережімо єдність України повагою до громадських прав, повагою до кожного віросповідання. Шануймо слово Христове в кожному з нас. Уміймо слухати один одного і поступатися в ім'я України.

Звертаємося до віруючих, духівництва, єпископату Української православної церкви, Української католицької церкви, Української автокефальної православної церкви докласти всіх зусиль для припинення протистояння в кожному місті та селі в Україні. Бог один, єдність України — це єдність в ім'я єдиного Бога. Збудувавши нову Україну, ми допоможемо і вірі Христовій — на вільній ниві вільним буде і слово Боже.

Пропонуємо невідкладно скликати Християнський собор України, в якому взяли б участь представники всіх конфесій. Собор має проходити під знаком єдності України і розробити заходи щодо забезпечення такої єдності. Кожен делегат — мирянин чи духовна особа — має перейнятися ідеєю соборності і єдності України. Першим кроком до скликання Християнського Собору має стати створення координаційної Ради трьох конфесій для підготовки собору і пошуків способів ліквідації протиріч.

Переконані, що проведення такого собору принесе порозуміння в нашу Батьківщину і довгождану єдність народу.

Докладімо всіх зусиль до досягнення нашої єдності.

Слава Україні!

Голова Комісії Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження

Лесь ТАНЮК.

Презентації

...І ПИВО ТЕЖ

Розпочала роботу перша виставка-ярмарок чехо-словацьких фірм і підприємств «Львів-91».

Організатори виставки — комерційно - посередницька фірма, яка репрезентує інтереси фірм та підприємств на Україні (м. Угерскі Брод) та підприємство «Львів-Експо».

Понад 200 чехо-словацьких виробничих та торгових фірм і підприємств пропонують передову технологію та обладнання, будівельні матеріали та механізми, вантажні автомобілі, медичне обладнання, тканини, меблі, взуття тощо.

Одне слово, тут є усе, що потрібно для праці і життя у цивілізованій державі, — від машин до контрацептивних засобів. Мабуть, від споглядання розмаїтої малої сільськогосподарської техніки у наших фермерів розболілась би душа, ну, а знаменита біжутерія і пиво рекомендації не потребують...

Загалом виставка експонує не тільки продукцію, яку виробляють наші сусіди, а ще й переваги ринкової економіки і приватної власності. Про ці переваги говорив на прес-конференції президент Спілки приватних підприємців Словаччини Ладислав Рогушка:

— Думаю, ми виправимо те, що наша попередня влада зіпсувала. Два роки тому ми відкрили наші кордони і поїхали в ті країни, де добре розвинено підприємництво, — в Австрію, Німеччину, Італію. Запозичили там те найдінніше, що могли використати у себе. Наш парламент прийняв 300 нових економічних законів, і в цьому процесі ми брали участь, повчившись у наших друзів на Заході. І ви маєте відкритися світові. Усі мають розуміти те, що сюди їдуть не вороги, а люди, які хочуть працювати на рівноправних засадах.

Чи ж можна нині вести розмову про рівноправні засади? Казна-скільки часу позичатимемо у Сірка очей за наші дороги, зв'язок, митниці і митні правила. А не ухвалені досі закони про приватизацію? А товарний голод? Та на дещо песимістичні роздуми журналістів пан Ладислав Рогушка відповів оптимістичним закликом:

— Я бачу тут великі можливості для Чехо-Словаччини. Капітал не знає кордонів. Опануйте цю філософію, і тоді підете вперед. Якщо у вас підніметься життєвий рівень, вам байдуже буде, хто власник фабрики — німець, словак чи українець.

Перший заступник голови Львівського облвиконкому Степан Давимука навів ряд промовистих фактів, які свідчать про те, що зарубіжні партнери покладають добрі надії на співробітництво із Галичиною. Уже в перший день роботи виставки чехословацькі бізнесмени зацікавилися 30-ма видами нашої продукції. І не лише сировиною, горілкою та шампанським. Почин добрий. Шануймося.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, власний кореспондент «Голосу України».

Львів.

Факт

БУДЕ ЛІНОЛЕУМ

На Луцькому картонно-руберойдовому заводі споруджується цех по виробництву лінолеуму з утепленою підосновою, практична потужність якого 3 мільйони квадратних метрів. Кошторисна вартість будови — 6 мільйонів 320 тисяч карбованців.

Богдан БЕКЕРЕТА.

Луцьк.

Курйози

КАШПІРОВСЬКИЙ, ДОПОМОЖИ!

Донецька газета «Перша лінія», колишній орган міськкому КПУ, котру було закрито одразу після путчу за її досить одіозну позицію, і котра зараз, після перереєстрації, друкує в основному, листи ветеранів партії з гнівними філіпками на адресу «зрадників» Горбачова, Кравчука та особливо їм ненависних «бендеровцов», звернулася за допомогою до... Анатолія Кашпіровського. Пан Кашпіровський, як сказано в газеті, висловив обурення «утиском» газети та виявив готовність провести перед донеччанами свої сеанси уже в жовтні. Вони стануть, за його словами, «матеріальною підтримкою «Першій лінії», котра знаходиться в першій лінії боротьби за нашу тендітну демократію і соціальний захист трудящих».

Передплатникам газети гарантується придбання квитків на сеанси психотерапевта при пред'явленні квитанції «Союздруку».

Інформагентство «Схід».

Оказії

РОБОТА У НИХ ТАКА...

Після серпневих подій одна з викладачок престижного житомирського технікуму розповіла цікаву історію. Два місяці тому вона на запрошення оформлювала візу до Франції, до неї на роботу зайшов молодик і, пред'явивши документ співробітника КДБ, вчинив «м'який» допит. Його цікавило, з якою метою жінка їде до Франції, чи не збирається її французький друг створити в Україні спільне підприємство, чи не матиме вона контактів з військовими. Він також запропонував жінці відповісти на сотню запитань, видрукуваних на кількох сторінках. Викладачка відмовилась, а, прийшовши додому, розповіла батькові про візит «борця з міжнародним тероризмом». Той зателефонував до КДБ. Звідти пояснили, що вийшло непорозуміння, ніби «хтось працює під КДБ».

Наступного дня до викладачки знову зайшов той самий молодик і, похнюпившись, запитав: «Може, я вас чимось образив?». Вибачився і пішов геть. До інших?

Юрій АНИСИМОВ.

Житомир.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Анонс

ІЗРАЇЛЬТЯНИН В «ІЗГОЇ»

Кого нині може здивувати спільна кінопостановка? Та й до участі у наших фільмах зарубіжних «зірок» ми, здається, теж стали звикати. Але все-таки можна сміливо стверджувати, що ця подія заслуговує на особливу увагу.

Вперше на Україні головну роль у фільмі «Ізгой» режисера Володимира Савельєва виконав ізраїльтянин.

Коли у аеропорту «Бориспіль» приземлився літак, яким актор театру «Габима» з Тель-Авіву прибув до Києва, ми попросили Йоссі Поллака дати невеличке інтерв'ю:

— Моя велика любов — театр. На сцені я вже понад 22 роки і ніколи не скаржився на відсутність роботи. Та на пропозицію радянської знімальної групи відгукнувся з великим задоволенням. Звичайно, нелегко було знайти час для майже двомісячної роботи в Україні, але мене дуже схвилював сценарій фільму, написаний за мотивом твору сучасного українського письменника Анатолія Димарова «Симон-різник», у якому йдеться про трагічну долю єврейської родини у роки другої світової війни. Щиро сподіваюсь, що, завдяки участі у проекті західних кінофірм, картину зможуть побачити глядачі багатьох країн світу, у тому числі і мої співвітчизники в Ізраїлі. Впевнений, вона нікого не залишить байдужим. Уже заради цього варто було пожертвувати сценою...

Додамо, що «Ізгой» — перший фільм творчого виробничого об'єднання «Фест-Земля», створеного при Українському фонді культури. Прем'єра фільму нещодавно відбулася в ООН, а сьогодні о 15 годині у республіканському Будинку кіно його зможуть побачити і українські глядачі.

Олег АНТОНЕНКО.

Майно партії — майно народу

ОСКАРЖЕННЮ НЕ ПІДЛЯГАЄ

Доведені до відчаю відсутністю умов для здійснення правосуддя, судді міських і обласного суду Житомира на своїй нараді 1 жовтня 1991 року висунули вимогу до місцевих Рад про неухильне виконання розпорядження Голови Верховної Ради України про передачу приміщення колишнього обкому КПУ під палац правосуддя. В разі невиконання цієї вимоги всі судді заявили про свій рішучий намір колективно подати у відставку.

Віталій КОТИК, суддя Корольовського районного суду.

Житомир.

…НЯ

…КРАЇНИ

…ОГО ВІДРОДЖЕННЯ

…ймо слово Хри…жному з нас. …ати один одного …я в ім'я Украї…

…ся до віруючих, єпископату Ук…авославної церк…кої католицької …аїнської автоке…вославної церкви …сіх зусиль для протистояння в …ті та селі в Ук…дин, єдність Ук…єдність в ім'я …а. Збудувавши …у, ми допоможе… Христовій — на …вільним буде і

…о невідкладно …истиянський со…, в якому взяли …редставники всіх …обор має прохо…ком єдності Ук…обити заходи що…ння такої єднос-ті. Кожен делегат — мирянин чи духовна особа — має перейнятися ідеєю соборності і єдності України. Першим кроком до скликання Християнського Собору має стати створення координаційної Ради трьох конфесій для підготовки собору і пошуків способів ліквідації протиріч.

Переконані, що проведення такого собору принесе порозуміння в нашу Батьківщину і довгожданну єдність народу.

Докладімо всіх зусиль до досягнення нашої єдності.

Слава Україні!

Голова Комісії Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження

Лесь ТАНЮК.

Оказії

…НИХ ТАКА…

…торію. Два міся… на запрошення …візу до Франції, до неї на роботу зайшов молодик і, пред'явивши документ співробітника КДБ, вчинив «м'який» допит. Його цікавило, з якою метою жінка їде до Франції, чи не збирається її французький друг створити в Україні спільне підприємство, чи не матиме вона контактів з військовими. Він також запропонував жінці відповісти на сотню запитань, видрукуваних на кількох сторінках. Викладачка відмовилась, а, прийшовши додому, розповіла батькові про візит «борця з міжнародним тероризмом». Той зателефонував до КДБ Звідти пояснили, що вийшло непорозуміння, ніби «хтось працює під КДБ».

Наступного дня до викладачки знову зайшов той самий молодик і, похнюпившись, запитав: «Може, я вас чимось образив?». Вибачився і пішов геть. До інших?

Юрій АНИСИМОВ.

Житомир.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

…нонс

…ИН В «ІЗГОЇ»

…становка? Та й …рок» ми, здаєть… сміливо стверд… увагу.

…ні «Ізгой» режи…янин.

…вся літак, яким …в до Києва, ми …терв'ю:

…ював сценарій …исаний за моти…учасного україн…енника Анатолія …Симон-різник», у …ся про трагічну …ької родини у ро…ітової війни. Щи…сь, що, завдяки …екті західних кі-нофірм, картину зможуть побачити глядачі багатьох країн світу, у тому числі і мої співвітчизники в Ізраїлі. Впевнений, вона нікого не залишить байдужим. Уже заради цього варто було пожертвувати сценою…

Додамо, що «Ізгой» — перший фільм творчого виробничого об'єднання «Фест-Земля», створеного при Українському фонді культури. Прем'єра фільму нещодавно відбулася в ООН, а сьогодні о 15 годині у республіканському Будинку кіно його зможуть побачити і українські глядачі.

Олег АНТОНЕНКО.

… — майно народу

…ДЛЯГАЄ

…огу до місцевих …кильне виконання …ня Голови Верхо…раїни про переда…я колишнього об-кому КПУ під палац правосуддя. В разі невиконання цієї вимоги всі судді заявили про свій рішучий намір колективно подати у відставку.

Віталій КОТИК,

суддя Корольовського районного суду.

Житомир.

Презентації

…І ПИВО ТЕЖ

Розпочала роботу перша виставка-ярмарок чехо-словацьких фірм і підприємств «Львів-91».

Організатори виставки — комерційно - посередницька фірма, яка репрезентує інтереси фірм та підприємств на Україні (м. Угерскі Брод) та підприємство «Львів-Експо».

Понад 200 чехо-словацьких виробничих та торгових фірм і підприємств пропонують передову технологію та обладнання, будівельні матеріали та механізми, вантажні автомобілі, медичне обладнання, тканини, меблі, взуття тощо. Одне слово, тут є усе, що потрібно для праці і життя у цивілізованій державі, — від машин до контрацептивних засобів. Мабуть, від споглядання розмаїтої малої сільськогосподарської техніки у наших фермерів розболілась би душа, ну, а знаменита біжутерія і пиво рекомендації не потребують…

Загалом виставка експонує не тільки продукцію, яку виробляють наші сусіди, а ще й переваги ринкової економіки і приватної власності. Про ці переваги говорив на прес-конференції президент Спілки приватних підприємців Словаччини Ладислав Рогушка:

— Думаю, ми виправимо те, що наша попередня влада зіпсувала. Два роки тому ми відкрили наші кордони і поїхали в ті країни, де добре розвинено підприємництво, — в Австрію, Німеччину, Італію. Запозичили там те найцінніше, що могли використати у себе. Наш парламент прийняв 300 нових економічних законів, і в цьому процесі ми брали участь, повчившись у наших друзів на Заході. І ви маєте відкритися світові. Усі мають розуміти те, що сюди їдуть не вороги, а люди, які хочуть працювати на рівноправних засадах.

Чи ж можна нині вести розмову про рівноправні засади? Казна-скільки часу позичатимемо у Сірка очей за наші дороги, зв'язок, митниці і митні правила. А не ухвалені досі закони про приватизацію? А товарний голод? Та на дещо песимістичні роздуми журналістів пан Ладислав Рогушка відповів оптимістичним закликом:

— Я бачу тут великі можливості для Чехо-Словаччини. Капітал не знає кордонів. Опануйте цю філософію, і тоді підете вперед. Якщо у вас підніметься життєвий рівень, вам байдуже буде, хто власник фабрики — німець, словак чи українець.

Перший заступник голови Львівського облвиконкому Степан Давимука навів ряд промовистих фактів, які свідчать про те, що зарубіжні партнери покладають добрі надії на співробітництво із Галичиною. Уже в перший день роботи виставки чехословацькі бізнесмени зацікавилися 30-ма видами нашої продукції. І не лише сировиною, горілкою та шампанським. Почин добрий. Шануймося.

Оксана ТЕЛЕНЧІ,

власний кореспондент «Голосу України».

Львів.

Дайджест

ХАЙ ЖИВЕ ДЕМОКРАТИЧНА ЦЕНЗУРА?!

Президент Росії Б. Єльцин запропонував організувати у Москві цензурний підрозділ, який би «фільтрував» інформацію про події у Нагірному Карабаху.

Робиться це, як пояснювалося, за типом запровадження цензури з районів бойових дій під час ірако-кувейтського конфлікту, для того, щоб добитися об'єктивності в пресі, зняти «роздування пристрас…» і віль… керування ф…ами, які …али собі дозволяти декотрі газети. То із втратами помиляться, то пристануть у репортажі на чийсь бік, то армію назвуть невпоспад з її завданням у зоні конфлікту. Так? Мені б хотілося нагадати парламентарям, мимо яких може раптом пройти це повідомлення, і авторам ідеї дуже прості речі.

По-перше, газети вже втомилися від повідомлень з «гарячих точок». Не менше, аніж політики. Останнім же часом їх «втручання» у ві… ме… азербайджан…й конфл… обмежується …гато в чому тільки переліченням місць чергових боїв і кількості загиблих. Та ще надіюсь, що, крім газетярів, цим займуться нарешті всерйоз парламентарі, а не автоматники. Досить крові, гинуть під кулями зовсім не політичні амбіції, люди гинуть — незалежно від національності.

По-друге, сьогодні під цензуру потрапляє НКО, завтра — інші небезпечні для властей точки. Що, так і розтягувати цензурну ковдру на всю країну? Під нею, звичайно, тепло, але й темно, і задихнутися можна.

А взагалі, все це вже знайоме. Президент М. Горбачов погрожував припиненням Закону про пресу, тепер Борис Миколайович — запровадженням «фільтра». Словом, час показує, що один мій приятель - журналіст був правий, коли написав: «Відомо, що літаки падають через те, що про це пишуть газети». Звідси зрозуміло: конфлікти й політичні проблеми, економічні труднощі й окремі складнощі з доставкою ніяк вирішити не вдасться абсолютно з цієї ж причини, незалежно від того, хто стоїть біля влади.

Андрій ДЯТЛОВ.

Газета «Россия», № 38.

25 вересня — 1 жовтня.

Реалії

ЩЕ ОДНА АСАМБЛЕЯ

У Донецьку відбулася нарада групи депутатів різних рівнів. На ній, зокрема, обговорювалася доцільність створення Асамблеї представників східних земель на зразок Галицької асамблеї. Депутати акцентували увагу на специфіці Східної України і підкреслювали необхідність пере…оду до феде…ального уст…ю України. Ч…на депутатів пов'язувала сьогоднішні труднощі Донбасу з небажанням керівництва України підписувати новий Союзний договір. Наголошувалося на необхідності збереження з Союзом суверенних держав не тільки економічних, а й військово-політичних зв'язків. Пропонувалося на території Східних земель ввести дві державні мови.

Результатом наради стало створення оргкомітету по проведенню Асамблеї Східної України. Депутати групи «Союз» пропонували не обмежуватися статусом Асамблеї, а провести з'їзд депутатів усіх рівнів.

Інформагентство «Схід».

Знай наших

ПРИКАЗЮК НАКАЗАВ

Всім перукарям своєї підвідомчої зони пригрозив звільненням з роботи претендент в кандидати на посаду президента України, головний державний санітарний лікар санепідемстанції Київського району Одеси Анатолій Приказюк, якщо вони не будуть умовляти клієнтів ставити підписи на його користь. Таким ось чином він прагне зібрати 1000 підписів з необхідних 100 тисяч, аби його зареєстрували кандидатом. Як кажуть, мета виправдовує засоби.

Приказюк переконаний, що у претенденти його висунули колективи санаторію «Фонтан», районної санепідемстанції та будинку відпочинку «Маяк». Самі ж працівники цих організацій нічого про це не знають.

Інформаційне агентство «Євро-ІКС».

Знак біди

ЗІТКНЕННЯ

В ніч з 1 на 2 жовтня на околиці Лисичанська, на станції Переєздная (Луганська область) зіткнулися два залізничних ешелони. Близько 30 цистерн з їдкими хімікатами і вибухонебезпечними речовинами (азотна, оцтова кислоти та ін.) були пошкоджені. Ряд сумішей самозапалилися. На місце аварії по тривозі прибув армійський дивізіон хімічного захисту та місцеві пожежні служби. Пожежу ліквідовано. Дані про потерпілих поки що не надходили. Створюється комісія по розслідуванню аварії.

Інформагентство «Схід».

Коротко

ХОЛЕРА ПРОТИ БРАКОНЬЄРА

Найсуворіші заборони ніколи не лякали браконьєрів, однак якщо у них збереглися інстинкт самозбереження, нині вони повинні скласти свої злодійські снасті. Справа в тому, що основною причиною спалаху холери в Миколаєві, як вважають лікарі, було вживання захворілими свіжосоленої кильки і тюльки, куплених у приватних осіб на ринку. Ось чому серед заходів, яких вживають обласні власті по локалізації і ліквідації спалаху холери, заборона лову риби в Південному Бузі, Інгулі, чорноморських лиманах. На всіх причалах опечатуються човни, малий флот рибколгоспів теж не веститиме промисел.

А. КУЗНЕЦОВ,

Укрінформ

ПРИЛИНЬ, «ВОЛИНЬ»

Вийшов перший номер заснованої Рівненською крайовою організацією Руху газети «Волинь».

— Поняття «Волинь» є регіональним, — пояснив голова крайової організації Руху народний депутат України Василь Червоній. — Воно охоплює не лише частину Волинської, а й Рівненську, Житомирську та Тернопільську області. А Рівне географічно є центром Волині. Адже недаремно газета, редагована колись у нашому місті славетним земляком Уласом Самчуком, мала саме таку назву.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,

власний кореспондент «Голосу України».

Рівненська область.

Д…

78-…

Виграш…

№№ серій
200231
200480
200536
200707
201145
201190
201434
202416
203761
203764
203776
204299
204588
205038
205182
206039
206166
206444
207059
207571
208033
208279
209369
209878
211486
212110
212128
212861
214487
214606
214951
215235
216555
216572
217780
217988
218034
219315
219942
220211
221995
223287
223430
223440
224010
224577
224989
225376
225694
227464
227643
228060
228351
228550
229252
229290
232940
233187
233573
233643
233823
234432
234619
235310
235543
235820
235905

*) Н… по 300…

ГОЛОС України

Дайджест

АЙ ЖИВЕ МОКРАТИЧНА ЦЕНЗУРА?!

Росії Б. Єль-
ував організува-
цензурний під-
би «фільтру-
цію про події у
рабаху.

е, як пояснюва-
м запроваджен-
з районів бойо-
ас ірако-кувейт-
ікту, для того,
об'єктивності в
роздування при-
ільн ерован-
які али собі
котрі газети: То
помиляться, то
репортажі на
армію назвуть
завданням у зо-
Так? Мені б
дати парламен-
яких може рап-
е повідомлення,
ї гі дуже про-

газети вже вто-
повідомлень з
ок». Не менше,
и. Останнім же
ручання у ві-
йджан й кон-
ується гато в
переліченням
их боїв і кіль-
х. Та ще надією,
етярів, цим зай-
ті зсерйоз пар-

ламентарі, а не автоматники. Досить крові, гинуть під кулями зовсім не політичні амбіції, люди гинуть — незалежно від національності.

По-друге, сьогодні під цензуру потрапляє НКО, завтра — інші небезпечні для властей точки. Що, так і розтягувати цензурну ковдру на всю країну? Під нею, звичайно, тепло, але й темно, і задихнутися можна.

А взагалі, все це вже знайоме. Президент М. Горбачов погрожував припиненням Закону про пресу, тепер Борис Миколайович — запровадженням «фільтра». Словом, час показує, що один мій приятель - журналіст був правий, коли написав: «Відомо, що літаки падають через те, що про це пишуть газети». Звідси зрозуміло: конфлікти й політичні проблеми, економічні трудноші й окремі складнощі з доставкою ніяк вирішити не вдасться абсолютно з цієї ж причини, незалежно від того, хто стоїть біля влади.

Андрій ДЯТЛОВ.
Газета «Россия», № 38.
25 вересня — 1 жовтня.

Реалії

ОДНА АСАМБЛЕЯ

у відбулася на-
депутатів різних
й, зокрема, об-
доцільність
амблеї представ-
земель на зра-
ї асамблеї. Де-
тували увагу на
дної України і
и необхідність
фед льного
ни. Ч на де-
зувала сьогодні-
Донбасу з неба-
ництва України
новий Союзний
олошувалося на

необхідності збереження з Союзом суверенних держав не тільки економічних, а й військово-політичних зв'язків. Пропонувалося на території Східних земель ввести дві державні мови.

Результатом наради стало створення оргкомітету по проведенню Асамблеї Східної України. Депутати групи «Союз» пропонували не обмежуватися статусом Асамблеї, а провести з'їзд депутатів усіх рівнів.

Інформагентство «Схід».

Знай наших

КАЗЮК НАКАЗАВ

рям своєї підві-
пригрозив звіль-
боти претендент
на посаду пре-
аїни, головний
анітарний лікар
ції Київського ра-
Анатолій Прика-
они не будуть
нтів ставити під-
користь. Таким
прагне зібрати
необхідних 100

тисяч, аби його зареєстрували кандидатом. Як кажуть, мета виправдовує засоби.

Приказюк переконаний, що у претенденти його висунули колективи санаторію «Фонтан», районної санепідемстанції та будинку відпочинку «Маяк». Самі ж працівники цих організацій нічого про це не знають.

Інформаційне агентство «Євро-ІКС».

Знак біди

ТКНЕННЯ

а 2 жовтня на
анська, на стан-
(Луганська об-
ся два залізнич-
Близько 30 цис-
хімікатами і ви-
ими речовинами
кислоти та ін.)
ені. Ряд сумішей

самозапалилися. На місце аварії по тривозі прибув армійський дивізіон хімічного захисту та місцеві пожежні служби. Пожежу ліквідовано. Дані про потерпілих поки що не надходили. Створюється комісія по розслідуванню аварії.

Інформагентство «Схід».

Коротко

ХОЛЕРА ПРОТИ БРАКОНЬЄРА

Найсуворіші заборони ніколи не лякали браконьєрів, однак якщо у них зберігся інстинкт самозбереження, нині вони повинні скласти свої злодійські снасті. Справа в тому, що основною причиною спалаху холери в Миколаєві, як вважають лікарі, було вживання захворілими свіжосоленої кільки і тюльки, куплених у приватних осіб на ринку. Ось чому серед заходів, яких вживають обласні власті по локалізації і ліквідації спалаху холери, заборона лову риби в Південному Бузі, Інгулі, чорноморських лиманах. На всіх причалах опечатуються човни, малий флот рибколгоспів теж не вестиме промисел.

А. КУЗНЕЦОВ,
Укрінформ

ПРИЛИНЬ, «ВОЛИНЬ»

Вийшов перший номер заснованої Рівненською крайовою організацією Руху газети «Волинь».

— Поняття «Волинь» є регіональним, — пояснив голова крайової організації Руху народний депутат України Василь Червоній. — Воно охоплює не лише частину Волинської, а й Рівненську, Житомирську та Тернопільську області. А Рівне географічно є центром Волині. Адже недаремно газета, редагована колись у нашому місті славетним земляком Уласом Самчуком, мала саме таку назву.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рівненська область.

ДЕРЖАВНА ВНУТРІШНЯ ВИГРАШНА ПОЗИКА 1982 РОКУ

ОФІЦІЙНА ТАБЛИЦЯ

78-го тиражу виграшів, що відбувся 30 вересня 1991 р. у м. Сочі

Виграші випали на такі номери серій і облігацій у всіх п'ятдесяти семи розрядах позики:

№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях
200231	087*)	2500
200480	1—100	300
200536	025*)	5000
200707	075*)	2500
201145	009*)	2500
201190	056*)	5000
201434	1—100	300
202416	1—100	300
203761	1—100	500
203764	054*)	1000
203776	028*)	10000
204299	054*)	5000
204588	1—100	300
205038	1—100	300
205182	086*)	5000
206039	035*)	2500
206166	059*)	10000
206444	032*)	2500
207059	1—100	300
207571	1—100	300
208033	018*)	2500
208279	073*)	1000
209369	002*)	5000
209878	002*)	1000
211486	032*)	2500
212110	063*)	2500
212128	1—100	300
212861	012*)	25000
214487	072*)	10000
214606	1—100	300
214951	1—100	300
215235	1—100	300
216555	093*)	2500
216572	1—100	500
217780	064*)	5000
217988	1—100	300
218034	1—100	300
219315	001*)	2500
219942	008*)	2500
220211	090*)	2500
221995	1—100	300
223287	1—100	300
223430	063*)	25000
223440	1—100	300
224010	1—100	300
224577	085*)	1000
224989	046*)	25000
225376	014*)	1000
225694	1—100	500
227464	1—100	300
227643	066*)	5000
228060	075*)	2500
228351	005*)	10000
228550	1—100	500
229252	048*)	2500
229290	084*)	5000
232940	028*)	5000
233187	1—100	300
233573	1—100	300
233643	091*)	2500
233823	072*)	2500
234432	020*)	2500
234619	1—100	300
235310	052*)	10000
235543	1—100	500
235820	028*)	10000
235905	067*)	5000
236037	1—100	300
236056	1—100	300
236296	1—100	300
236734	034*)	25000
237213	010*)	1000
237723	060*)	2500
237789	027*)	2500
237809	1—100	300
238379	1—100	300
239195	052*)	2500
239451	1—100	500
239502	1—100	300
239535	099*)	2500
239721	056*)	5000
239896	1—100	300
240138	1—100	500
240475	008*)	2500
240902	065*)	10000
241422	082*)	1000
241839	084*)	10000
242631	1—100	300
243200	043*)	10000
243445	1—100	500
243960	1—100	300
244207	1—100	300
244440	1—100	300
245726	023*)	1000
246526	076*)	2500
247125	1—100	300
247267	091*)	1000
247354	1—100	300
248697	012*)	2500
249350	1—100	300
250194	1—100	300
250224	085*)	5000
250808	1—100	500
251496	097*)	1000
252218	063*)	25000
252252	1—100	500
252420	024*)	5000
252906	065*)	1000
253265	1—100	300
253572	069*)	1000
254365	008*)	2500
254593	1—100	500
254799	021*)	5000
255340	094*)	1000
256280	090*)	10000
256432	1—100	300
256749	041*)	2500
257417	090*)	2500
257615	052*)	2500
258739	1—100	300
258814	1—100	300
259155	1—100	300
259849	1—100	500
260977	1—100	300
261535	050*)	1000
262698	052*)	5000
263082	1—100	500
263368	1—100	500
263513	036*)	2500
263713	1—100	300
263916	089*)	2500
264170	1—100	300
264573	053*)	2500
264596	025*)	2500
264606	1—100	300
265020	1—100	300
265054	005*)	5000
265903	1—100	300
266086	054*)	1000
267035	1—100	300
267237	1—100	300
267440	061*)	2500
267462	008*)	5000
267838	005*)	5000
267876	077*)	2500
268196	064*)	1000
268202	096*)	2500
269370	015*)	5000
271249	073*)	2500
271999	099*)	2500
272065	1—100	300
272196	1—100	300
272471	089*)	5000
272966	072*)	2500
275241	091*)	2500
275763	1—100	300
275990	1—100	500
276849	048*)	5000
278367	064*)	5000
279228	034*)	1000
279832	089*)	2500
280195	1—100	300
280704	059*)	2500
281004	1—100	300
281069	1—100	300
281539	031*)	2500
281906	1—100	300
282636	1—100	500
282861	050*)	2500
283184	081*)	5000
283566	034*)	2500
283911	025*)	5000
284260	1—100	300
286617	1—100	300
287426	095*)	5000
287519	1—100	300
288187	1—100	300
288395	048*)	2500
288440	048*)	5000
288478	1—100	300
288832	009*)	1000
289233	1—100	500
289739	021*)	1000
289931	065*)	5000
290120	034*)	2500
290403	054*)	1000
290597	079*)	5000
290806	059*)	5000
291401	1—100	300
291734	063*)	5000
292483	1—100	500
292891	1—100	300
293012	013*)	5000
293040	1—100	300
293260	042*)	2500
295030	1—100	500
296492	1—100	300
296652	1—100	300
297130	009*)	5000
298981	039*)	2500

*) На решту 99 номерів облігацій цієї серії випали виграші по 300 карбованців.

Щось новеньке!

ВІЛЬНИМ ЛЮДЯМ— ВІЛЬНЕ ВІДВІДУВАННЯ

Студентське братство розіслало ректорам всіх вузів Львова листа, у якому вимагає відновити вільне відвідування занять. Як відомо, перед початком навчального року рада ректорів Львова, стривожившись пустими аудиторіями, ухвалила знову запровадити обов'язкове відвідування для всіх студентів. Братчики ж вважають, що аудиторії заповняться, якщо лекції стануть цікавішими.

Інформагентство «Інтелект».

Зворотний зв'язок

З ТРИЗУБОМ У ЗУБАХ?

Я передплачую «Голос України». В номері за 13 вересня прочитав похвалу цигаркам Монастириської фабрики — з тризубом на упаковці. Як вони додумались — ліпити державну символіку де попало? Пропоную Верховній Раді прийняти Закон про її захист, а з моїм листом ознайомити керівників вищезгаданої фабрики.

Мефодій ВОЗНЮК,
пенсіонер.
Кривий Ріг.

ПОГОДА

4 жовтня у східній половині України, 5 жовтня у південних і південно-східних областях передбачаються короткочасні дощі, сьогодні на півдні республіки подекуди сильні зливи, град, шквали 15—20 метрів на секунду. Вітер північно-західний з переходом на північно-східний, 5—12 метрів на секунду. Температура у південних і східних областях вдень 17—22, вночі 10—16 градусів, на решті території сьогодні вдень 12—17, 5 жовтня вночі 3—9 градусів тепла, подекуди на поверхні грунту, а в Карпатах і в повітрі приморозки 0—2 градуси, вдень 16—21 градус тепла.

По Київській області вдень без опадів. Вітер північно-західний, 7—12 метрів на секунду. Температура 12—17 градусів.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску новин Катерина ВОРОНЕНКО. Тел. 441-88-26.

УКРАЇНСЬКІ ГРОШІ — НАШ ЗАХИСТ, ПОРЯТУНОК І ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ

Громадяни України!
Дорогі співвітчизники!

Усім нам хочеться якнайскоріше вийти з матеріальної скрути, побачити в крамницях удосталь високоякісних та різноманітних товарів і жити заможно. Проголошення незалежності України створило для цього політичні передумови. Але це тільки перший крок. Незалежність іще треба забезпечити, насамперед в економіці.

Народне господарство ми зможемо зробити ефективним тільки тоді, коли матимемо власні гроші, які захистять наш ринок. Без цього, як би сумлінно ми не працювали, життя наше не стане кращим. Бо приплив на Україну мільярдів знецінених (дерев'яних) рублів вимиватиме з наших крамниць усі продукти і промислові товари.

Одначе для випуску своїх національних грошей потрібні чималі кошти. Де їх узяти? Думка напрошується проста й логічна: скинутися з усієї громади!

Звертаємося до підприємств, колгоспів, радгоспів, установ, організацій, до всіх громадян України і до української діаспори: створимо громадський фонд «Українські гроші», якнайскоріше наповнимо його потрібною кількістю карбованців та іноземною валютою!

Продовжимо традицію нашого народу: хто скільки може для спільного добра!

Справа не терпить зволікання, небезпека економічного краху наростає!

Закликаємо партії та громадські організації, релігійні громади усіх конфесій підтримати нашу ініціативу.

Добровільні внески у фонд «Українські гроші» просимо перераховувати на такі рахунки в Національному банку України:

у карбованцях — розрахунковий рахунок № 000904501,

валютний рахунок № 002070501 в Оперу Національного банку України, м. Київ, МФО 300001.

Для обліку надходжень та контролю за використанням коштів фонду створюється громадський комітет. Квитанції про переказ грошей просимо зберігати (для можливого обміну їх згодом на облігації).

За довідками звертатися за адресою: 252009, м. Київ, вул. Орджонікідзе, 8, к. 526, т. 291-61-23, Швайка Михайло Андрійович.

УКРАЇНСЬКІ ГРОШІ — ЦЕ ЕФЕКТИВНА ЕКОНОМІКА, ЦЕ НЕЗАЛЕЖНА І ЗАМОЖНА УКРАЇНА!

Володимир ПИЛИПЧУК, народний депутат України, член Президії і голова Комісії з економічних реформ Верховної Ради України, претендент на кандидата в Президенти України від Демократичної партії України,

Михайло ШВАЙКА, народний депутат України, заступник голови Комісії з економічних реформ Верховної Ради України, заступник голови Національної Ради Демократичної партії України,

Юрій БАДЗЬО, голова Національної Ради Демократичної партії України,

Володимир ЧИРКОВ, доктор економічних наук, головний економіст Президії Академії наук України, член Демократичної партії України,

Станіслав ГУБАР, доктор економічних наук, голова Черкаської обласної спілки вільного підприємництва, голова Черкаської обласної Ради Демократичної партії України.

РЕЗОЛЮЦІЯ

УСТАНОВЧОГО З'ЇЗДУ КОНГРЕСУ ДІЛОВИХ КІЛ УКРАЇНИ

Минулого тижня в Києві відбувся установчий з'їзд Конгресу ділових кіл України, який проголосив створення незалежного громадського об'єднання підприємців республіки. Публікуємо резолюцію, прийняту з'їздом.

Серпневі події, проголошення державної незалежності України створили передумови для радикалізації процесу переходу до ринку на засадах підприємництва і приватної власності.

Проте з поглибленням економічної кризи зростає загроза реваншу бюрократичної системи. Її представники ще утримують основні важелі економіки і влади. На словах говориться одне, а на ділі робиться все, щоб не дати підприємництву можливості довести свої переваги.

Приватизація, яка покладе край державному монополізму, гальмується. Податковий зашморг все тісніше стягується на шиї бізнесу. Державна бюрократія вже отямилась. У критичний для свого існування час вона принесла в жертву свою політичну підвалину — компартію, а тепер намагається якнайшвидше заповнити політичний вакуум.

Все це не дає українським бізнесменам підстав для відчуття стабільності. Діяльність уряду сьогодні не відповідає інтересам підприємців.

Відчувається нагальна необхідність об'єднання ділових кіл для відродження України на засадах ринкової економіки.

Відповідаючи на вимогу часу, ми, представники підприємців різних регіонів республіки, на установчому з'їзді створили своє громадське об'єднання — Конгрес ділових кіл України.

Своїми цілями Конгрес проголошує створення найсприятливіших умов для становлення і розвитку підприємництва, захист інтересів членів Конгресу в процесі роздержавлення та приватизації, визначення напрямів цього процесу на Україні, забезпечення правових гарантій для діяльності ділових людей.

Для досягнення цього Конгрес має на меті:

— представляти інтереси та захищати права своїх членів в органах державної влади та управління, здійснювати незалежну підготовку та експертизу законодавчих і нормативних актів, відкрити агентство правового захисту українського бізнесу;

— опрацьовувати програми розвитку підприємництва, приватизації та роздержавлення;

— забезпечувати членів Конгресу правовою, науково-технічною, методичною, комерційною та іншими видами інформації і рекомендаціями з питань, що їх цікавлять, проводити семінари, конференції, симпозіуми, виставки та інші заходи;

— створити потужну систему комерційної інформації на основі сучасних технічних засобів, заснувати Українське економічне агентство, власну газету, відкрити комерційні канали на радіо і телебаченні, всіляко підтримувати компетентну ділову пресу;

— розробити основи системи страхування комерційного ризику для членів Конгресу;

— створити відповідні інвестиційні фонди;

— організувати систему підготовки кадрів для ринкової економіки, їх сертифікацію. Створити Інститут стипендіатів Конгресу для навчання та стажування в провідних навчальних центрах світу та фірмах;

— створити умови для виходу підприємців України на світовий ринок, забезпечити членів Конгресу відповідною комерційною інформацією;

— проводити аналіз кон'юнктури регіональних ринків України по різних групах товарно-матеріальних ресурсів та цінних паперів, формувати відповідні рекомендації щодо цінової політики для членів Конгресу;

— створити незалежний третейський суд, до якого члени Конгресу мають право звертатися в першочерговому порядку.

Підприємцям можуть допомогти тільки вони самі. Але для цього треба об'єднати свої зусилля. Закликаємо всіх, хто зацікавлений в розвитку українського бізнесу, ставати до лав Конгресу.

Грузія: тривожна осінь 91-го

«Якщо Батьківщині потрібна жертва, нехай я буду останньою»

Такі слова написав у передсмертній записці 37-річний кардіолог Тбіліського пологового будинку № 2 Гія Абисадзе перед тим, як піти з життя. Дев'ять днів тому на проспекті Шота Руставелі він облив себе бензином і спалив на очах у тисячі мітингуючих. Живий смолоскип змусив засліплених ненавистю і злобою людей на мить припинити чвари, нарешті замислитися: в ім'я чого ллється в Грузії кров і зводяться барикади. Гія протестував проти початку громадянської війни в Грузії, поклав своє життя на вівтар національного миру та злагоди. Це була смерть-протест, смерть-звернення до мудрості грузинського народу.

1 жовтня став днем трауру. Тисячі тбілісців зібралися на мітинг перед Будинком уряду, щоб віддати данину пам'яті Гії Абисадзе та ще сємом молодим грузинам, які загинули 21 вересня, охороняючи Тбіліське управління електромереж.

У приміщенні Міністерства юстиції Республіки Грузія нарешті почалися переговори між офіційною владою та опозицією. Але ледь розпочавшись, вони відразу ж зайшли в глухий кут. Президент З. Гамсахурдіа зажадав насамперед розпустити антиурядові військові угруповання, а представники опозиційних сил вимагають негайної відставки Президента.

З ранку й до вечора в центрі столиці Грузії проходять мітинги. Час від часу на них виступає Звіад Гамсахурдіа. Про що говорить він, з якими словами звертається до свого народу, що ще вчора так щиро вірив своєму лідерові?

— Грузію ніхто не поставить на коліна. Гарантія тому — наша мужність, наша єдність, друзі мої! Вся нація згуртувалася навколо нас. Купка авантюристів не подолає нас. І вони, на жаль, грузини. Наш моральний обов'язок врятувати їх. Жодного грузина не віддамо на відкуп кремлівській сатані. Всі повинні бути в нашому таборі.

Але «купка авантюристів» — це пів-Грузії. Розклад нації — очевидна реальність. Навіть у газеті Верховної Ради «Свободная Грузия», яка беззастережно підтримує З. Гамсахурдіа, п'ять журналістів оголосили страйк. Вони вимагають переглянути концепцію газети, звільнити з роботи її головного редактора Ію Мухранелі, яка, на їх думку, виконуючи волю Президента, спотворює об'єктивну інформацію, встановивши в редакції авторитарний режим.

Зростає кількість політичних в'язнів. Їх уже 80. Критика Президента підпадає під 206-у статтю пункт 3 Кримінального кодексу Республіки Грузія.

У Тбілісі прибула делегація відомої громадської організації США «Фрідом Рісорч Фаундейшн». Глава делегації Джек Уїллер висловив занепокоєння розвитком подій, підкресливши під час бесіди з З. Гамсахурдіа, що в Сполучених Штатах пильно стежать за ситуацією в Грузії.

Вулиці міста перегороджені самоскидами. Пошта, банки, телеграф, готелі, підприємства та установи охороняються озброєними людьми. Важко встановити, хто вони — працівники міліції, Національної гвардії чи співробітники держбезпеки. Зодягнені в «афганки», спортивні костюми або в цивільний одяг.

На полицях тбіліських магазинів порожньо. Астрономічні ціни. Чотири маленькі тістечка, наприклад, коштують 12 карбованців.

До населення республіки звернувся Католікос-Патріарх Всієї Грузії Святійший Блаженніший Ілля II. Він закликає до діалогу, взаєморозуміння, терпимості. Противне призведе до нових кровопролить, до нових смертей, застерігає Патріарх.

Люди стомилися жити в напруженні.

— Я дуже хочу, — каже член Всегрузинського благодійницького товариства «Саванеті» Іраїда Джарбенадзе, — щоб злагода і взаєморозуміння повернулися на грузинську землю. Мова автоматних черг вночі — поганий помічник цьому. Можна пережити все — дефіцит продуктів, відсутність елементарних побутових умов, але не можна допустити загибелі сповнених бажання змінити наше життя на краще молодих людей, наших дітей.

— Наш Президент, який стільки настраждався, ставши на шлях боротьби за вільну Грузію проти комуністичної диктатури, сам перетворився у диктатора, — погрузинськи емоційно, розмахуючи руками, доводив мені знаменитий педагог-новатор академік Шалва Амонашвілі. — Я хочу бути вільним внутрішньо у вільній Грузії, а не бути заложником свободи для Президента Гамсахурдіа.

Гвардійці Тенгіза Кітовані продовжують блокувати телецентр. Передачі Грузинського телебачення перервано.

В офіційній пресі дається рішуча відсіч всім, хто не вважає Гамсахурдіа «батьком грузинського народу». Особливо багато матеріалів присвячується Олені Боннер. Її звинувачують в облудній брехні і наклепах, в юдофільстві та грузинофобстві. А публічне каяття Гамсахурдіа перед КПРС та КДБ в 1976 році, про що нагадала у своїх статтях О. Боннер, порівнюють із зреченням своїх ідей великого Галілея.

Який прогноз щодо дальшого розвитку подій? Здається, що перший раунд боротьби з опозицією Президент виграв. Використавши свою популярність у провінції, на селі, він закликав тамтешнє населення приїхати до столиці. Цього разу люди повірили Гамсахурдіа й захистили його від «гнилої» інтелігенції та «екстремістів». А завтра? Чи не розчаруються вони в ньому так, як розчарувалася сьогодні більшість тбілісців. А, може, те, що відбулося, стане уроком для самого Гамсахурдіа? Низи не хочуть, щоб ними управляли спадкоємці Иосифа Джугашвілі, адже на календарі 1991 рік. Часи диктаторів безповоротно минули.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України». Тбілісі (телефоном).

ЩЕ ОДИН «РАДЕТЕЛЬ»

НОТАТКИ З ПРИВОДУ СТАТТІ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА СРСР ВІКТОРА ГОНЧАРОВА «ОПОМНИТЕСЬ, СЛАВЯНЕ!» В ГАЗЕТІ «РАБОЧАЯ ТРИБУНА» ВІД 1 ЖОВТНЯ 1991 РОКУ

НАС змушували оббріхувати власну історію або брехню заучувати. В тій, офіціозній, історії Київська Русь і Київ ставали «колискою трьох братніх народів», а російський народ, значно молодший за український, ще й опинявсь якимось дивом у ролі «старшого брата». Хоча елементарне знання історії показує, що російський народ веде свій початок зовсім не з Києва, а з Московського князівства, яке завоювало сусідні і стало царством, а український народ ішов увесь час своїм шляхом. Московське князівство вогнем і мечем спопеляло сусідів, зокрема вирізало до кореня Новгородську республіку (Іван III та Іван IV-Грозний), знищило її, прекрасний і талановитий народ, а українці відстоювали тільки власну волю, нікого не утискуючи. Це — не докори, це — факти історії.

Українці — республіканці й демократи віддавна, і тільки зла доля кинула їх в обійми Московського царства. Уклали з тим царством досить пристойний військово-політичний союз, допомогли йому відстояти Смоленськ і не боятися нарешті Речі Посполитої і буквально одразу ж вжахнулись: куди ж ми потрапили, у яку дику азіатсько-візантійського кшталту деспотію! Відтоді оббріхування нашої історії й почалось. Нам втовкмачували, що гетьман Іван Виговський, який опам'ятався одним із перших і заходився будувати власну державу, був офіціозними історикaми російськими проголошений зрадником українського народу. Гетьман Іван Мазепа, суперосвічена для свого часу людина, блискучий поет і воїн, будівничий українських храмів і шкіл, у розквіт яких вкладав колосальні кошти, гетьман, який на старість мав усе — владу, пошану, багатство — теж стає у тих істориків зрадником. Російські царі, а особливо деспот і синовбивця Петро І, зраджували всі статті угод, укладених з Україною, що й змусило Мазепу підняти булаву за визволення від тих хижаків, а його ще й оголошено зрадником, йому старанно виводили анафему покірні й недолугі імперські попи. Та подумали б хоч трохи: чому це видатна людина, заможна й шанована, раптом усе поставила на карб? Невже заради себе? Брехня. Все у нього було, у Івана Степановича. Пішов він на смертельний ризик заради народу українського, його волі і його державності.

БОЖЕ, які ж моря крові пролили вони, сатрапи деспотів московських, у ті часи в Україні, як залили її кров'ю і після виступу Виговського, і після виступу Мазепи, а потім і просто так, без очевидного приводу, а заради повного упокорення нації нищили її цвіт. Почитайте Шевченка, і ви зрозумієте, чого Україна прагнула завжди.

Час минав. Деспоти теж розумнішали. І втропали вони, що ефективнішим є нищити не людей, а їхню мову рідну. Бо без мови рідної людина стає безбатченком, перекотиполем, цілком придатним матеріалом для задоволення імперських потреб. Валуєви XIX і XX століть знали, що робили, коли витоптували мову нашого народу. Бо українець, який не забув своєї мови, залишається українцем за будь-яких обставин, і цією мовою він мало не в 99 випадках із 100 починає думати: та чорт забирай, чому ж це ми, багатомільйонний народ, та й живемо під чиїмось чоботом, не власною волею?! Чому наша земля — не наша?

Лемент Віктора Гончарова в «Рабочей трибуне» — ще один великодержавницький випад на адресу нашого замордованого чужими правителями народу. «Опомнитесь, славяне!» — зарепетував сердешний депутат парламенту покійного Союзу РСР. Так далеко можна зайти. Бо і поляки, і чехи, і словаки, і болгари — теж слов'яни. Ви на їхні землі не претендуєте, товаришу Гончаров? А чому ні? Спробували б, га?

У цього шовініста вистачає зухвалості брехати, що «Президиум Верховного Совета УССР 20 августа 1991 года заявил, что Конституция и законы СССР действуют на территории Украины в угоду незаконному ГКЧП. Наверное, было страшно».

Подібне можна назвати тільки фальсифікацією. Президія, хоча й не всі її члени були на висоті, саме й заявила, що в Україні діють закони і Конституція, а не якийсь надзвичайний стан, разом з незаконним ГКЧП. А Голова Верховної Ради України і 19, і особливо 20 серпня, висловився, до того ж, значно рішучіше. І галичани, ненавистю до яких аж сичить допис Гончарова, вельми однозначно оцінили путч. Так, наші галичани — люди своєрідні, як і всі нормальні люди, яких не знівелювала імперська політика. Є в них і гарячкуватість, і певна нетерпимість. Може, більша, ніж в українців Сходу. Але то — наші галичани, і вам, товаришу Гончаров, не вдасться вбити клин між українцями, хоч як би ви не старались.

А на оту вашу уїдливу фразочку: «Наверное, было страшно», — теж відповім з усією відвертістю. Комусь не було страшно, а комусь і було. Більшою чи меншою мірою. Бо маємо досвід. Депутати Росії, що в ейфорії перемоги над путчем здаються собі світочами демократії і, мабуть, саме від величезної своєї демократичності поспішають зайняти своїми людьми місця в кріслах залишків союзних структур (щоб, звісно, мудро керувати нами, недолугими й недостойними такої честі), мали б пам'ятати, що це Росія експортувала більшовизм в Україну, що багнети Муравйова і іже з ним задушили цілком соціал-демократичну Українську Народну Республіку. Не забули? Чи й не знали такого? Отож і декому з нас, ураховуючи той досвід експорту, теж стало страшно за долю нашого народу. Мені особисто було не дуже весело аж до вечора 19-го, доки не побачив тих путчистів на екрані, зокрема Янаєва з тремтячими руками. Отут уже не відмовив собі в задоволенні — полегшено засміявся.

Російських депутатів ви, товаришу Гончаров, не критикуєте. Нема за що? Чи руки короткі і у вас, і у «Рабочей трибуны»?

ВИ ДОЗВОЛЯЄТЕ собі дорікати нашому парламенту, що він діяв незаконно, проголосивши незалежність України. І зміщуєте акценти, посилаючись на референдум 17 березня, мовляв, жителі України проголосували на тому референдумі за оновлену федерацію. Що то воно за формула — оновлена федерація — біс його знає. Український парламент зрозумів її, як той самий імперський СРСР, тільки з підфарбованим фасадом. СРСР, у якому жодному народові, включаючи й російський, не буде добре. І запропонував своє запитання на референдумі, про що ви цілком свідомо забуваєте нагадати читачам. А саме — переважаюча більшість громадян республіки висловилась за те, що ми входимо в Союз на основі Декларації про державний суверенітет України. Ви її читали? То почитайте. І навіть до вас дійде, що до сьогодні нам ніхто із загниваючого центру такого Союзу не пропонував і не запропонує. А коли ні — то ні. І маємо Акт про незалежність. Усе логічно. Незалежність України — то не наслідок путчу в Москві. То реалізація віковічного права нашого народу, народу європейського, який поважає права всіх, хто живе в Україні і служить їй. Путч, можливо, лише на кілька місяців прискорив проголошення того, чого ми завжди прагнули. І не більше, ніж на кілька місяців. Бо виникло бажання швидше це зробити, щоб убезпечити себе від впливу будь-яких конвульсій, на які така щедра імперія в час розпаду.

«Первыми жертвами политиканов Украины стали шахтеры Центрального Донбасса, их оставили без крепежного леса — но зато в независимой Украине». Ким же треба бути, як не провокатором, щоб писати подібне? Не перший рік триває занепад економіки в СРСР, не перший рік не виконуються договірні зобов'язання, а тепер ви хочете звинуватити в тому Україну, яка зовсім нещодавно проголосила незалежність?! Вам взагалі знайоме таке поняття, як совість? Україна, що загальновідомо, значно краще виконує свої економічні зобов'язання перед Росією, ніж Росія перед нею. Ось чому немає лісу. І не буде. Поки остаточно не розвалиться імперія і вільні республіки не домовляться між собою на рівноправних партнерських умовах. Як добрі сусіди, що вилікувались від імперського синдрому.

Ми готові до труднощів. Історія — сувора тітка, і за все вимагає платні. А особливо — за свободу. Але та платня і з боку Росії, і України, і інших буде тим менш обтяжливою, чим швидше республіки визнають самостійність одна одної і почнуть дружню, зацікавлену співпрацю. Ви дозволяєте собі так нас характеризувати: «новоявленные «попандополы» мечтают расплачиваться своими карбованцами», називаєте народних депутатів України «предавшими» свій народ і т. п. Не буду тут зачіпати рівень вашого інтелекту, бо незручно обговорювати відсутніх. Але нагадаю, що Фінляндія і Польща, діячів яких вам подібні теж звали так само «інтелігентно» після 1917 року, щось наче не прагнуть повернутися в лоно СРСР з його «рублем». Чи у вас інші дані?

А ДАЛІ який чудовий пасаж у шановного «радетеля»! «Кто сегодня поверит мифу, будто Украина всех кормила в Союзе, а теперь без «нахлебников» ее ждет процветание?» Звідки ж автор допису взяв цю дурницю? Що, парламент України стверджує, що ми всіх годували? Чи хто? Ми — не всіх годували. Але — багатьох. Це — факт. Ще Маяковський картав тих наших братів, які «люблять украинское сало, але не любят украинской мови». Та що Маяковський! Спитайте у керівників Полтавської області, у нинішніх і вчорашніх, куди йшли і йдуть ешелони з Полтавщини? Спитайте в інших областях України. І почуєте правду. Чим більше тікав народ у російські міста з Підмосков'я, з Новгородщини, Псковщини, з усього Нечорнозем'я, тим більше розораною ставала українська земля. І зараз вона — найрозораніша в світі, її гумус уже давно не витримує такої напруги. А чому найрозораніша? Отож бо. Щоб прогодувати якомога більшу кількість братів. Які власну землю полишили бур'янам. А скільки українців піднімало Сибір, Далекий Схід? Рахували? А тепер нарешті настав час дбати нам про Україну, про свій народ і про всіх, хто живе в Україні і любить її або хоча б трохи поважає. До речі, я переконаний, що ніхто з нас, народних депутатів України, не зазіхає на незалежність Росії. То чому дехто з російських депутатів, як і ви, зазіхають на незалежність України?

Зупинюсь ще на одному «перлі». «Л. Кравчуком практически был проигнорирован Новоогаревский процесс, охамевшие сепаратисты сели Леониду Макаровичу на шею. К нему доверия уже нет». Ой, та й скорі ж ви на розправу, товаришу Гончаров. Не «проигнорировал процесс» був, а діяв Голова Верховної Ради України цілком і повністю в дусі прийнятої парламентом Декларації про державний суверенітет, прийнятої конституційною більшістю. Хіба ж міг він, як досвідчений політик і чесна людина, діяти всупереч волі парламенту? Ви саме це хотіли б йому порадити, судячи з усього. Це у вас «доверия нет», а у нас є. Саме тому, що Л. Кравчук ні в чому ні на йоту не переступив волі парламенту, а, отже, народу, який той парламент обрав. А скільки ненависті у автора допису до Павличка, Чорновола... Природа тої ненависті цілком зрозуміла.

Увесь свій політичний рівень Гончаров видає найбільше ось у цій фразі: «Мы, народные депутаты СССР, не сумели своей работой остановить разрушительные тенденции». Та не «не сумели», а не могли. Імперія трималась купи тільки за умов диктату, царського чи сталінського, не має значення. А як тільки повіяв демократичний вітер — імперія затріщала. І це — закономірно. І навіть якби дві тисячі одних лише гончарових стали депутатами СРСР, нічого б це не змінило. Все одно б «не сумели». Але щоб це збагнути, таки треба щось тямити в політичній історії народів.

НАМ буде важко. Гончарови ще не раз і не два атакуватимуть нас справа. Плестимуть про змішані шлюби, про економічні зв'язки. З таким виглядом, наче в незалежних державах немає ні змішаних шлюбів, ні економічних зв'язків з сусідами, з усім світом.

Крайні ліві теж завдаватимуть немалих клопотів. Але маємо вистояти, маємо робити свою справу. В України є все, щоб забезпечити шанси — здібним, упевненість — усім.

І — хочу повторити. І міжнародний престиж, і добробут і України, і Росії, і інших величезною мірою залежить від того, як швидко ми визнаємо незалежність республік, які її проголосили, від того, як швидко ми припинимо провокації, і в тому числі в пресі; і почнемо будувати нові, взаємовигідні економічні стосунки. У Росії — безліч своїх проблем. Вистачає їх і у нас. Тож давайте-но займемось своїми внутрішніми проблемами, а не зазіханнями на права сусідів і заходимось будувати нормальне співробітництво. Переконаний: на цьому шляху нас чекає зростаюча повага наших народів один до одного. Ми, українці, чітко відрізняємо в російській історії Росію Муравйових, які вішали, від Росії Муравйових, яких вішали. І сподіваємось, що з Росією демократичною, не шовіністською, знайдемо спільну мову і допомагатимемо один одному, і щиро радітимемо успіхам сусідів.

Сергій ПРАВДЕНКО,
народний депутат України.

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

Після переговорів у Москві з Президентами СРСР і Росії, П. Береговуа відправився на схили Дніпра на зустріч із людиною, яка, без сумніву, стане в майбутньому президентом цієї другої за значенням республіки колишнього Радянського Союзу. Міністр економіки, фінансів і бюджету Франції висловив упевненість, що всі радянські республіки набудуть економічної самостійності і тому треба налагоджувати зв'язки не тільки з центром, а з околицями. Проте, як вважає П. Береговуа, військова політика нового Союзу має все-таки бути в одних руках.

Телекомпанія ТФ-1 (Франція).

* * *

У Судані прийнято рішення сформувати спеціальний військовий трибунал для суду над групою «злочинців, які готували державний заколот». Перед трибуналом постало 39 армійських офіцерів на чолі з командуючим Південним військовим округом, а також 25 цивільних осіб, серед яких, до речі, активісти місцевої компартії.

Більшість учасників групи буде засуджено до різних строків тюремного ув'язнення, а не до смертної кари, оскільки заарештовані вони були на підготовчій стадії змови. Командування суданських збройних сил обнародувало заяву, в якій звинуватило в причетності до заколоту колишнього керівника Ефіопії М. Х. Маріама. В заяві згадується також «одна іноземна держава, яка постачала опозиціонерам інструкції, що перевозилися в дипломатичному багажі».

Агентство «МЕНА» (Судан).

* * *

Радянський Союз, підкреслив прем'єр Державної ради КНР Лі Пен, проводив гегемоністичну політику в глобальних масштабах у той час, як Китай додержувався власного незалежного курсу. Це перше висловлювання представника пекінського керівництва після серпневих подій.

«Майніті» (Японія).

Голова англійського банку Р. Лі-Пембертон заявив, що загроза гіперінфляції в Радянському Союзі є «реальною і наближається». За його словами, в СРСР необхідно встановити бюджетний контроль і жорстке регулювання емісії грошей. Банкір висловив також стурбованість можливістю дальшого погіршення стану справ у радянській економіці в умовах, коли республіки набувають дедалі більшої самостійності, а емісія грошей не припиняється.

«Файненшл таймс» (Великобританія).

НОВІ УМОВИ—НОВІ ЗАВДАННЯ

Розмірковуючи про пріоритети нашої зовнішньої політики, не можна не звернути увагу на той парадоксальний факт, що така велика держава у центрі Європи, як Україна, була фактично позбавлена можливості брати повноправну безпосередню участь у найважливіших структурах європейського життя. Виправлення цього становища відповідало б інтересам як нашої республіки, так і всіх інших європейських держав пішло б на користь процесу НБСЄ в цілому, демонструвало б послідовне втілення в життя його основоположного принципу — принципу універсальності.

Україна глибоко поділяє ідеї процесу НБСЄ, підтримує рішення його форумів, рішуче виступає за створення єдиного європейського простору в правовій, економічній, екологічній, інформаційній та інших сферах. Слід відзначити, що, беручи в рамках ООН участь у багатьох європейських програмах, Україна вже сьогодні є учасницею цілого ряду угод, що стосуються європейського регіону. Про корисність безпосереднього підключення України до загальноєвропейського процесу в економічній галузі свідчить, зокрема, її багаторічна активна участь в діяльності Європейської економічної комісії ООН. Таким чином, Україна як суверенна держава має усі підстави бути безпосередньою учасницею процесу НБСЄ.

З прийняттям Верховною Радою Акта проголошення незалежності України створюються, на нашу думку, необхідні сприятливі умови для того, щоб значно активізувати зовнішньоекономічну діяльність Республіки. Цілком зрозуміло, що її економічний, науково-технічний, ресурсний, кадровий потенціали аж ніяк не відповідають існуючому рівню її зовнішньоекономічних зв'язків. Україна може і повинна якомога швидше посісти належне їй місце в світовому (і особливо європейському) економічному просторі з тим, щоб кожний її громадянин дійсно відчув себе представником великої цивілізованої європейської держави.

Міністерство закордонних справ вже почало співпрацювати з новими республіканськими структурами, що безпосередньо займаються реалізацією зовнішньоекономічних зв'язків. Наша спільна робота має на меті налагодження плідного співробітництва з такими авторитетними міжнародними торговельно-економічними і фінансовими установами, як Генеральна угода по тарифах і торгівлі (ГАТТ), Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР), Міжнародний валютний фонд (МВФ). Неабияке значення для налагодження європейського регіонального співробітництва в торговельно-економічній і фінансовій галузях матиме діяльність Європейського банку реконструкції і розвитку (ЄБРР). Великий інтерес становить для нас і така спеціалізована установа ООН, як Продовольча і сільськогосподарська організація (ФАО). Зважаючи на велику питому вагу аграрного сектора в економіці Республіки, доцільно, мабуть, вже сьогодні внести до порядку денного питання про вступ України до цієї організації. Є багато підстав серйозно подумати й над проблемою відновлення нашої участі у Всесвітній організації охорони здоров'я (ВООЗ), в тому числі з точки зору налагодження ефективного міжнародного співробітництва в справі мінімізації та подолання наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

(Продовження. Початок дивіться у «Голосі України» за 2 жовтня).

У вирішенні проблем, пов'язаних з чорнобильською катастрофою, великого значення набувають міжнародна допомога, світовий досвід. Питання про залучення ООН, її органів та спецустанов до допомоги Республіці в пом'якшенні наслідків аварії на ЧАЕС порушувалися делегаціями України практично в ході всіх сесій міжнародних органів. Особливо важливою з них є резолюція 45/190 ГА ООН, що була прийнята одностайно 45-ю сесією ГА ООН у грудні 1990 року, в якій наголошено на необхідності здійснення всеохоплюючих заходів з метою вивчення, пом'якшення і подолання наслідків аварії, дальшого нарощування й концентрації зусиль міжнародного співробітництва у цьому напрямі. Як безпрецедентний слід відзначити той факт, що співавторами резолюції стали 120 країн — членів ООН.

Згідно з конкретними пропозиціями, що містяться у резолюції, було розроблено Зведений план міжнародного співробітництва по подоланню наслідків аварії на ЧАЕС. Загальна вартість проекту — 650 мільйонів доларів США а тих, які планується здійснити на Україні (без урахування загальносоюзних та міжреспубліканських) — 31 мільйон доларів США.

Враховуючи, що міжнародні організації внаслідок своєї компетенції і фінансового становища не можуть подавати нам прямої фінансової чи технічної допомоги в значних розмірах, було вирішено зібрати необхідні для здійснення зведеного плану кошти шляхом проведення міжнародної конференції по оголошенню добровільних внесків у спеціально створений фонд ООН для Чорнобиля, залучивши до неї ряд країн — членів ООН, міжнародні банки, фонди, урядові і неурядові організації.

Однією з важливих складових зовнішньополітичної діяльності України на сучасному етапі ми вважаємо розширення і зміцнення зв'язків із зарубіжними українцями, яких доля розкидала по різних світах і континентах: Північній і Південній Америці, Європі, Азії, Австралії, Новій Зеландії. А це — понад три мільйони чоловік.

Двадцята частина Європи

Тепер, коли в минуле поступово відходять взаємна відчуженість, недовіра, ми з особливою вразливістю відчуваємо всю безглуздість тих часів, коли домінував запроваджений «згори» штучний поділ зарубіжних українців на «наших» і «не наших».

З позицій сьогодення ми нарешті усвідомлюємо, скільки втратила наша Україна, яка впродовж багатьох років (не з своєї волі!) була штучно позбавлена зв'язків з великою більшістю зарубіжних українців. Настав час виправляти ці непростимі помилки, відновлювати зв'язки і будувати мости.

Саме тому, поряд з країнами-сусідами, ми надаємо першочергового значення встановленню міждержавних відносин з тими країнами, де проживають великі групи громадян українського походження. Ідеться перш за все про Канаду, США, Бразилію, Великобританію, ФРН, Австралію та цілий ряд інших країн. Певні зв'язки з українцями за кордоном підтримувалися впродовж багатьох років, проте здійснювалися вони головно через громадські організації, до того ж їх навряд чи можна було б назвати інтенсивними. Відрадно, що з початком перебудови та впровадженням демократичних норм ця ситуація починає докорінно змінюватися. Вже можна говорити про нові сторінки у розвитку наших зв'язків з українцями в Канаді, Німеччині, США, як перший наслідок візитів у ці країни делегацій Верховної Ради та уряду Республіки.

Дедалі ширшого визнання набуває сьогодні думка про те, що забезпечення прав людини є важливим фактором зміцнення стабільності у світі. Свого часу Україна зробила певний вклад у вироблення Міжнародних пактів про права людини. Нині ми беремо активну участь у роботі над декларацією про права меншостей, декларацією про права та обов'язки громадян, службових осіб та державних органів заохочувати та захищати права людини. На нинішній, 46-й, сесії ГА ООН Україна має намір вийти з ініціативою щодо прийняття резолюції про роль демократичних інститутів у зміцненні загальної поваги до прав людини та основних свобод. Якщо ж говорити про дальший розвиток міжнародної нормотворчості в цій галузі, то, як нам вбачається, зусилля міжнародного співтовариства мають бути зосереджені на поглибленому вивченні питань захисту національних, етнічних, релігійних та мовних меншостей. Питання це не нове для ООН. Проте протягом останніх років проблеми захисту прав меншин помітно актуалізувалися, зокрема в Європі.

Завдання, що стоять перед зовнішньою політикою України, диктують необхідність удосконалення існуючої та створення на нових засадах системи підготовки і перепідготовки спеціалістів-міжнародників. І тут поглиблене знання іноземних мов, володіння сучасними методами обробки інформації та її аналізу, здатність до концептуального мислення, повинні розглядатись як один з головних факторів оцінки професійного рівня та ділової кваліфікації спеціалістів, які мають представляти Республіку у сфері зовнішніх зносин. Для ефективного виконання нових завдань, на наш погляд, необхідно ввести в системі Мінвузу України нові спеціалізації, а саме: гуманітарне право, консульське і митне право, дипломатична і консульська служба, міжнародна інформація, міжнародний менеджмент.

Утворення незалежної української держави відкриває нову епоху в історії нашої країни. Здійснилась віковічна мрія українського народу по-справжньому вільно реалізувати своє невід'ємне право на національне самовизначення, на створення своєї власної самостійної держави. Ведучи до докорінної перебудови усього внутрішнього життя, Акт проголошення незалежності України кладе початок процесу рішучого розширення та якісного оновлення міжнародної діяльності України. Скинувши пута авторитарного режиму, незалежна українська держава здійснює власний зовнішньополітичний курс, що відповідає її національним інтересам.

Анатолій ЗЛЕНКО,
міністр закордонних справ України.

«Тойа» — це красиво і якісно

Україна — держава морська. І Чорне море служить шляхом для двостороннього руху між нами і сусідами. Тому голова турецької торгової і промислової фірми «ТОЙА», виставка-ярмарок якої відкрилася у громадсько-політичному Центрі імені Леніна, пан Наджі Ялчинкайа сказав, що не бачить жодних перешкод для співробітництва з Україною. Тим більше, що український партнер фірми — НВО «ВЕМА-ФІД» — зробив усе необхідне для презентації турецьких товарів. І навіть його стратегічні плани, за словами того ж Ялчинкайа, випереджають сподівання турків.

Що ж привезли до нас із-за моря? Багато чого, враховуючи, що «ТОЙА» представляє 30 підприємств і фірм.

На виставці, яка, до речі, працюватиме до 16 жовтня, можна побачити посуд, скло, парфюмерію, сантехніку, килимові вироби, шпалери, взуття, телевізори, іншу побутову електротехніку. Рівень якості гарантується. Та й за дизайном вироби не поступаються найкращим світовим зразкам.

Але за що купити? Як домовитесь. Можна за валюту, можна і за карбованці. Цікаво, що, як сказав віце-президент «ВЕМА-ФІД» А. Сергеєв, перед партнерами було поставлено вимогу: ведучи взаємну торгівлю, вони купуватимуть не сировину, а саме оброблені матеріали та промислові вироби. Тому для багатьох наших підприємств з'явиться нагода для співробітництва. То ж хай торговий обмін розширюється.

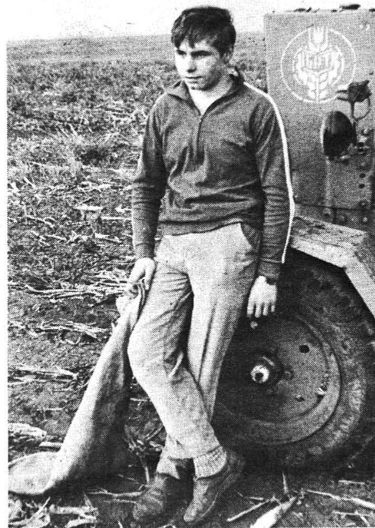
Олексій ЄВСІКОВ.

НЕ ПЕРЕВЕЛИСЬ ІЩЕ СЕЛЯНИ

Багато хто з нас звик працювати аби день до вечора. Тепер на порозі ринку нормальна робота починає «ламати». Але, дякувати Богу, є в нас роботящі, ділові люди. Для мене це, скажімо, Олександр Котенко, директор радгоспу-технікуму, що в Пирятинському районі на Полтавщині. І суть тут не лише в 2 мільйонах 100 тисячах торішнього прибутку, або теперішніх 4 мільйонах. Як на мене, в тому, що радгосп-технікум — єдиний у районі виконав держзамовлення з усіх видів продукції. Тобто зробив все, щоб примару карток було знято з порядку денного нашого буття. І що ж на це кажуть у районі! Я почув приблизно таке: «Так трудяться або дурні, або завзяті». Думаю, більш підходить друге. І ще. Селяни тут зрозуміли, що незалежність — річ матеріальна. Вона в хлібі, м'ясі, молоці. Про це не раз і не два говорив мені директор Олександр Котенко. Ще й додавав: «А які прекрасні хлопці й дівчата навчаються в нашому технікумі! Та ж третьокурсниця Наталка Бекетова не лише агрономію знає, а й трактора водить, як досвідчений тракторист».

Те саме можу додати і про механізовану ланку по вирощуванню цукрового буряку, й багатьох селян із села Березова Рудка. Не перевелись іще на Україні хлібороби — одна з підвалин нашої молодої держави.

Сергій КОВАЛЬЧУК.

Березова Рудка
Пирятинського району
Полтавської області.

Фото автора.

Панорама

У БІЛОРУСІ БЕЗРОБІТТЯ НЕ БОЯТЬСЯ?

Навряд чи хтось наважиться відповісти на це запитання категоричним «так», але те, що білоруські спеціалісти, які займаються цією проблемою, не чекають у республіці надто високих темпів безробіття, безперечно.

У цьому переконаний, зокрема, голова Держкомітету Білорусі з питань праці і соціального захисту населення Георгій Бадей, який повідомив про наявність у республіці 80 тисяч вакантних робочих місць. Правда, це вакансії для людей, зайнятих малокваліфікованою сільськогосподарською працею, а також для будівельників.

Що ж до нових робочих місць, то вони створюватимуться здебільшого для тих, хто неспроможний на рівних конкурувати у пошуках роботи, — для інвалідів, жінок з дітьми. А всі інші повинні «пробиватися» самі.

Служба зайнятості, втім, подбає про допомогу у професійній перепідготовці: оплачуватиме навчання і виплачуватиме стипендії. Центри для переучування відкриються у всіх областях республіки. Частина безробітних одержить направлення на навчання, організоване з ряду професій у діючих профтехучилищах: фах обиратимуть відповідно до потреб даної місцевості.

Планується також створення спільних підприємств із зарубіжними фірмами, які займаються професійною підготовкою і навчанням. Наприклад, з допомогою колег із Німеччини невдовзі відкриється центр для перепідготовки інженерно-технічних і керівних працівників.

Подати конкретне сприяння Білорусі згодна і Міжнародна організація праці (МОП), яка візьме участь у створенні та оснащенні республіканських служб зайнятості.

Інформація Георгія Бадея, безперечно, підбадьорює. Однак більшість тих, кому загрожує втрата роботи, настроєні аж ніяк не оптимістично, тим більше, що страх безробіття — почуття зовсім нове, не відоме для тих, кому право на працю досі було гарантоване конституцією.

Лідія ПЕРЕСИПКІНА, Наталя БУЛДИК.

Мінськ.

Коротко

328 державних підприємств загальною вартістю 240 мільйонів карбованців планується приватизувати в Литві вже протягом цього місяця. З них 87 буде придбано шляхом відкритої передплати на акції. Решта піде з молотка.

* * *

Понад 60 відсотків російськомовного населення Молдови готові виїхати з республіки через міжнаціональну напруженість. Про це свідчать дані соціологічного опитування, опубліковані наприкінці вересня в газеті «Кишиневские новости».

* * *

А от майже половина жителів російського північного сходу Естонії згідно з опитуванням, проведеним на замовлення Верховної Ради республіки, бажали б одержати естонське громадянство. Виявилося, що вони підтримують незалежність Естонії й прагнуть якнайшвидше опанувати мову корінного населення.

* * *

Латвійський уряд запропонував центру «нульовий варіант» щодо сплати республікою радянського зовнішнього боргу. Як повідомив заступник Голови Ради Міністрів А. Калниньш, Латвія відмовляється від її частки у всесоюзному валютному й алмазному фондах, але й не сплачуватиме ніяких боргів СРСР.

* * *

У найбільшого виробника копіювальної техніки на території Радянського Союзу може перетворитись Казахстан уже в 1993 році. Саме тоді має запрацювати на повну потужність спільне підприємство «Фараб», засноване відомою англійською фірмою «Ренк Ксерокс» та п'ятьма чимкентськими організаціями. Свій внесок казахська сторона зробила бавовною, яка добре конвертується на світовому ринку.

Дайджест

«Московские новости»

ВІРМЕНІЯ ВИЙШЛА ІЗ СОЮЗУ

Наприкінці вересня у Вірменії відбувся референдум, у перебігу якого громадяни республіки відповіли на одне питання: «Чи погоджуєтеся ви, щоб Вірменія була незалежною демократичною республікою поза складом Радянського Союзу?». До урн для голосування прийшли 96 відсотків дорослого населення, і 99,5 відсотка з них сказали незалежності «так».

Результати плебісциту, який пройшов під наглядом закордонних представників і журналістів, неважко було передбачити заздалегідь. Багатонаціональне населення республіки завжди відзначалося достатньою єдністю поглядів щодо проблем політичного суверенітету. А нещодавні події в країні лише підштовхнули до позитивної відповіді й тих, хто ще вагався.

Можливо, якраз передбачуваність кінцевого результату спричинилася до того, що у прикрашеному прапорами й ілюмінацією Єревані не спостерігалось особливої ейфорії, як годиться для таких випадків. У масовій свідомості незалежність уже давно стала фактом. Тому сьогодні набагато актуальнішим є питання про те, як краще розпорядитися вистражданою свободою.

У тутешніх політичних колах сподіваються, що бездоганне з правової точки зору здобуття незалежності, у повній відповідності із союзним законодавством, сприятиме офіційному визнанню Вірменії з боку Москви та закордонних держав. Очевидно, це матиме не тільки суто політичні, а й економічні наслідки, зокрема забезпечить деяку допомогу від Заходу й зарубіжної вірменської діаспори. Якщо події розвиватимуться за цим сценарієм, то, без сумніву, Вірменія ніколи не підпише який би то не було новий союзний договір, якщо він міститиме елементи федералізму. Водночас, наскільки можна гадати, створення військово-політичного й економічного співтовариства колишніх радянських республік багато в чому відповідало б її інтересам.

Голова Верховної Ради Левон Тер-Петросян неодноразово підкреслював, що спонтанний розрив економічних й інших зв'язків із Союзом може мати для народного господарства найзгубніші наслідки. В політичному сенсі теперішня демократична Росія викликає до себе набагато більше симпатій, аніж колишній тоталітарно-комуністичний імперський центр. Тому участь Вірменії у новому Союзі можлива лише на правах асоційованого члена, а головний наголос буде зроблено на встановленні двосторонніх зв'язків з республіками, насамперед з Росією. Це уможливить Вірменії брати участь в освоєнні тих капіталовкладень і технологій, які, схоже, невдовзі у великій кількості надходитимуть як із Заходу, так і зі Сходу. І молодому вірменському бізнесу буде вигідніше користуватися вже налагодженими зв'язками, а не починати все з нуля, шукаючи нових партнерів у незнайомому світовому ринку.

Отож при всьому безперечному для вірменського народу історичному значенні референдум не спричиниться до швидкої кардинальної зміни ситуації в республіці. Карбованець ще довго залишатиметься тут єдиним законним платіжним засобом. Дисльоковані на вірменській території союзні війська й надалі сприйматимуться як неминучий факт, а «мова міжнаціонального спілкування» лунатиме не тільки в салонах єреванської інтелігенції, а й на вулицях та площах.

Авет ДЕМУРЯН, Армен ХАНБАБЯН.

P. S. від редакції: справдилися передбачення авторів статті про те, що Вірменія не пориватиме зв'язків із міждержавними та міжреспубліканськими структурами, створеними після провалу путчу. Виступаючи у парламенті вже як кандидат у президенти, Левон Тер-Петросян наголосив, що представники республіки братимуть у них участь як повноправні члени. Адже зараз надзвичайно важливо, сказав голова вірменського парламенту, не допустити неконтрольованого розпаду імперії. На його думку, цей процес слід перевести у річище створення співтовариства незалежних держав, у якому Вірменія посідатиме своє місце як суб'єкт міжнародного права й член ООН.

Фотофакт

Ще пару тижнів тому у появу цього документа мало хто вірив. Адже протягом чотирьох років жодна із ворогуючих сторін не бажала йти на поступки. І от, нарешті, за посередництвом російського та казахстанського президентів Вірменія й Азербайджан підписали у Железноводську комюніке про поетапне врегулювання карабахського конфлікту. Перший, ще несміливий, крок зроблено. Попереду багато труднощів... Але як хочеться вірити, що переможе розум! І повернуться до рідних домівок ці вірменські біженці, вивезені з НКАО військовими вертольотами. Втім не тільки вірменські, а й азербайджанські також.

ЩЕ ОДИН ПЛАН ПРИВАТИЗАЦІЇ

Власну концепцію приватизації народного господарства республіки запропонувала громадсько-політична організація — Російський народний фронт. Вона розроблена лідерами фронту спільно з ученими Центрального економіко-математичного інституту АН СРСР. Згідно з оцінками цих спеціалістів, загальна сума накопиченого національного багатства Росії дорівнює сьогодні близько 20 трильйонам доларів за світовими цінами. Відповідно до нової концепції, кожен громадянин республіки повинен отримати так звані «іменні інвестиційні чеки» на загальну суму у сто тисяч доларів. Ці папери дають йому право брати участь в аукціонах по приватизації землі, основних фондів тощо, які також оцінюватимуться у доларовому еквіваленті. Передбачено, що закордонні громадяни матимуть право на участь в аукціонах, де розплачуватимуться валютою. Сума у сто тисяч доларів забезпечила б рівність росіян та іноземців, вважають науковці.

— Наша модель приватизації базується на досвіді створення середнього класу в інших країнах і дуже близька до ідей американського президента Лінкольна та російського прем'єра Столипіна, — повідомив лідер РНФ В. Скурлатов. — Вона зараз тим більш актуальна, бо уряд Росії не має власної чіткої стратегії приватизації національного багатства.

Експериментальна перевірка моделі РНФ уже розпочалась минулого місяця в Люберецькому районі Московської області.

Прийняття постанови Верховної Ради України, яка проголошує створення Міністерства оборони України та власних збройних сил, — одна з найважливіших історичних подій нашої доби. Політична ситуація, що склалася в країні, відкрила можливість прискорити демократичні перетворення і, зокрема, вирішити проблему створення Збройних Сил України.

ВІД НЕПЕРЕМОЖНОЇ І ЛЕГЕНДАРНОЇ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ

Для розбудови українського війська найбільш прийнятними є три паралельні напрями. Один з них полягає у переході всіх збройних сил, військових навчальних закладів, об'єктів, що розташовані на території України і підпорядковані Міністерству оборони СРСР, у розпорядження Української Національної Армії.

Для здійснення цього акту Указом Президії Верховної Ради України призначається державна комісія, до складу якої увійшли б офіцери від Міністерства оборони України і представники від обласних Рад, на території яких дислокуються війська. Перехід цих частин до Збройних Сил України має проходити оперативно і одночасно по всій Україні. Такий перехід не дав би можливості Міністерству оборони СРСР вивозити з території України ракетно-ядерну зброю, бойову техніку та інше військове майно.

Згідно з Указом у військових частинах, штабах, навчальних закладах починається добровільна демобілізація всіх військовослужбовців, які не хочуть служити в Українській Національній Армії. Змінюється організаційна структура війська, вводяться нові статути, впроваджуються нові форми і методи виховання та вишколу військовослужбовців на кращих традиціях військової історії України.

Другий напрям — це створення республіканської гвардії. Гвардія (від італійського — «варта») — це добірна, привілейована частина війська. Республіканська гвардія створюється для захисту демократичних завоювань та незалежності вільної соборної України. Підпорядковується вона Президентові України, який здійснює загальне керівництво через штаб республіканської гвардії.

Основні завдання республіканської гвардії — це охорона і оборона державних установ, об'єктів стратегічного призначення, важливих державних комунікацій та забезпечення їх нормального функціонування, ліквідація наслідків стихійного лиха, підтримка громадського правопорядку. Під час оголошення надзвичайного стану, мобілізації або будь-якої зовнішньої агресії гвардія веде бойові дії. Щодо чисельного складу, то в сучасних політичних умовах доцільно мати 100 тисяч гвардійців. Республіканська гвардія — складова частина Збройних Сил України. Вона забезпечена сучасною технікою і зброєю, має у своєму складі підрозділи швидкого реагування.

Організаційна побудова Збройних Сил України має бути простою і зручною. Вище керівництво ними складається з Президента України, який є головою Ради національної оборони, Гетьмана українського війська (особа військова), військової Ради, до складу якої входять заступники Гетьмана та головнокомандуючі видами Збройних Сил України. Найбільше сучасним вимогам організаційної структури відповідали б такі військові формування, як мотострілецька сотня (курінь, полк).

Головне озброєння мотострілецьких частин — це БМП і БТР. На озброєнні полку має бути не менше двох ланок вертольотів, а також танковий батальйон. При організації таких підрозділів і частин слід застосовувати військові досягнення Радянської Армії і армій передових західних держав.

До видів Збройних Сил України належать: сухопутні війська, війська протиповітряної оборони, військово-повітряні сили, військово-морський флот, прикордонні війська, народна дружина, війська цивільної оборони.

Кожний вид Збройних Сил України у своєму складі має основні роди військ і підрозділи та частини спецвійськ (розвідки, інженерні, зв'язку та ін.), призначені для забезпечення бойових дій.

Прикордонні війська підпорядковані міністрові національної безпеки, який входить до складу Ради національної оборони.

Народна дружина формується за адміністративно-територіальною ознакою і підпорядкована районним та обласним Радам, а в цілому — міністрові внутрішніх справ України.

Війська цивільної оборони підпорядковані Генеральному штабу Збройних Сил України.

Третій напрям полягає в поступовому перетворенні українських військових частин і з'єднань у професійну армію сучасного типу. Цей перехід доцільно розпочати після чотирьох років від початку створення національної армії. Саме в той час закінчать вищі військові заклади перші національні кадри, зміцниться економіка Української держави.

Щодо забезпечення українського війська сучасною зброєю і військовою технікою, то це питання на першому етапі вирішується за участю уряду СРСР, надалі — самостійно, за рахунок державного бюджету.

Солдати, старшини, офіцери і генерали українського війська під час проходження служби припиняють членство в будь-якій політичній партії. Політична спрямованість Збройних Сил України — захист незалежної соборної державності, свободи і національних інтересів українського народу та недоторканності державних кордонів. Ніколи, ні за яких обставин Українська армія не повинна починати військових дій проти будь-якої держави, якщо остання не розпочне агресії проти нас.

У Декларації про державний суверенітет проголошено, що Україна має намір стати нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках і дотримується трьох неядерних принципів. Наша держава буде активно сприяти зміцненню миру і міжнародної безпеки. Недопущення будь-якої війни — головна функція Української держави і її Збройних Сил.

Від початку створення українського війська впродовж чотирьох років призов рекрутів має відбуватися відповідно до військового обов'язку всіх юнаків, які досягли дев'ятнадцятилітнього віку, постійно проживають на території України і є її громадянами. Призов юнаків до війська і звільнення військовослужбовців у запас здійснювати один раз на рік протягом двох місяців у листопаді та грудні. У всіх родах військ строкова служба повинна тривати два роки.

Для всіх військовослужбовців об'єктом особливої уваги буде нова Конституція України, яка вбере в себе демократичний зміст міжнародного права та політичної традиції українського народу, гарантуватиме свободу і добробут усім громадянам України, незалежно від національності, соціального стану, світогляду та віросповідання. Питання правової та соціальної захищеності солдат, підстаршин, старшин і офіцерів українського війська будуть закріплені законом. Українська держава постійно піклуватиметься про добробут своїх військовослужбовців та їхніх сімей, дбатиме про їхні матеріальні умови, своєчасне забезпечення житлом та задоволення духовних потреб.

Важливе значення матиме військова підготовка резерву, мобілізаційна підготовка солдатів, сержантів і офіцерів запасу. Облік і підготовку військовослужбовців, які перебувають у запасі, доцільно покласти на військові установи, що комплектуються за рахунок офіцерів запасу.

Закон про військову службу однаково поширюється на представників всіх народів, які проживають на Україні. Всі громадяни, що проходять службу або вступають до вищих навчальних військових закладів, користуються рівними правами.

Підготовка молодшого командного складу буде проводитись у спеціальних військових школах терміном до 12 місяців. Підготовкою офіцерських кадрів мають займатися вищі військові училища, випускники яких одержуватимуть первинні офіцерські звання і диплом про вищу спеціальну освіту. Практика засвідчила, що для освоєння курсантами навчальної програми потрібно не менше чотирьох років навчання.

Старший офіцерський склад, починаючи від командира полку і вище, мусить закінчити військову академію. На території нашої держави є 15 військових училищ з першокласною військовою базою і військово-повітряна академія. Для підготовки офіцерів для національної армії України досить шість військових училищ і загальної академії.

При запровадженні польових, бойових і загальновійськових статутів треба розумно використати військову термінологію стрілецтва Української Галицької Армії та Української Повстанської Армії.

Українська Національна Армія має виховуватися на кращих військових традиціях, побудованих на християнській моралі.

Взірцем високого патріотизму, незламності і відваги для українських воїнів завжди служитимуть сотні солдатів, офіцерів і генералів, які віддали своє життя за Україну, за її волю і щасливе майбутнє.

Нехай мужній дух наших предків осінить нас на успішне виконання історичної місії — створення Української Національної Армії, яка стане гарантом справжньої незалежності України.

Ярослав КІТУРА, начальник штабу формування республіканської гвардії, голова комісії Львівського громадського комітету за відродження Української Національної Армії.

Фото Вячеслава ПУШКАРЬОВА.

Із скарбниці генеральської думки

Суворов чи Козьма Прутков

Великою популярністю користується нині командуючий військами Червонопрапорного Приволзько-Уральського військового округу генерал-полковник А. Макашов. Хоч популярність ця незвична...

Вирішивши зажити слави чи то Суворова, чи то Козьми Пруткова, він склав для командирів частин посібник «Наука перемагати». Посібник складений з порад-наказів. Написаний просто й дохідливо. А чиєї ж слави забажав генерал Макашов, судіть самі. Отже...

«Никто домой с пистолетом не ходит, жену не проверяет, чай с соседкой не пьет».

«Стричься всем 2 раза в месяц (1 и 15 числа)».

«Заставить работать врача. Он в части операции не делает, в лучшем случае йодом мажет да в госпиталь отвезет. Он должен ежедневно работать в столовой, в бане, смотреть туалеты, территорию».

«Не мажь заборы солидолом и отходами ГСМ. Не позорь честь!»

«Не делай фонтанов, не разводи павлинов, делай боеготовной часть».

«Не выноси ничего из казармы и не вноси, не обдирай стены».

«Учи командиров и старшин выдерживать последовательность ремонта:

1. Выдерни лишние гвозди.
2. Зашпаклюй.
3. Аккуратно покрась».

«Не оскорбляй людей. Каждый оскорбленный тобой обзывает тебя так же мысленно, вслух в курилке или рассказывает в таких же выражениях своей жене».

«Не проходи мимо мелочей. Из мелочей вырастает ЧП. Обсуждай каждый проступок, но без злобы. Если у соседа ЧП, бей в колокола громкого боя — такое же ЧП может завтра быть у тебя».

«Работай сам, не начальствуй!»

«Заставь работать заместителей, начальников родов войск».

«Заботься о людях. Казарма, столовая, баня — все должно быть человеческим, по уставу».

«Что губит командира? Пьянство, женщины, воровство. Не пей, не гуляй, не воруй. Если еще и работать будешь, тебя слава сама найдет!»

«Не иди на поводу у жены. Ты — мужчина!»

«Борись с пьяницами беспощадно. Пьяницу остановит хорошая трепка, а не уговоры».

«После каждой пьянки:

1. Партийное или комсомольское собрание.
2. Общее собрание.
3. Суд чести или приказ».

«Гласность. Имей список пьяниц, злоумышленников. Веди с ними борьбу всеми способами. Совместно с врачами выяви всех «дебилов», кому нельзя доверять оружие, руль, рычаги. Лучше их уволить своевременно...»

Підготував Вадим КОЗЛОВ.

ЯК РОЗІГРУЄТЬСЯ КРИМСЬКА КАРТА...

СЕВАСТОПОЛЬ 7/2901 36 5/9 1810=

Г СИМФЕРОПОЛЬ СЕССИЯ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАССР БАГРОВУ=

ХВАТИТ СЛОВОПРЕНИЙ ОБЬЯВЛЯЙТЕ НЕЗАВИСИМОСТЬ КРЫМА УКРАИНА ПРИДЕТ ВЛАСТИ ЧЕРНОВИЛ РУХОВЦЫ ОТМЕНЯТ АВТОНОМИЮ НАЧНУТ ТЕРРОР БУДЕТ ПОЗДНО ПРИДНЕСТРОВЬЕ ХУДШЕМ ПОЛОЖЕНИИ ОДНАКО РЕШИЛИ=335029 СЕВАСТОПОЛЬ ОСТРЯКОВА 42 КВ 32 СЕМЬЯ ЗАХАРОВЫХ-НННН

ПРИМОРСКИЙ КРЫМСКОЙ 3623 28 5/9 1540=

УВЕДОМЛЕНИЕ ТЕЛЕГРАФОМ Г СИМФЕРОПОЛЬ СЕССИЯ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КРЫМА НАРОДНОМУ ДЕПУТАТУ ОТ ФЕОДОСИИ ВАСИЛЬЕВУ=

ИЗБИРАТЕЛИ НЕ УПОЛНОМОЧИЛИ ДЕПУТАТА БАГРОВА РЕШАТЬ СУДЬБУ КРЫМА ТРЕБУЕМ РЕФЕРЕНДУМ=ГРУППА РАБОТНИКОВ ФЕОДОСИЙСКОГО ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ОБЬЕДИНЕНИЯ-

За місцевою легендою, редакторові старокримської газети наказали після виселення кримчаків за одну ніч придумати назви населених пунктів замість татарських. Фантазії не вистачало. І нещасний виконавець скористався тим, що потрапило під руку, — довідником садівника-любителя. І кримська карта забуяла плодово-ягідними колізіями: «Крымская роза», «Мускатное», «Косточковое»...

До війни в Криму проживало близько 800 тисяч жителів, з них 320—350 тисяч татар. Решта — українці, росіяни, євреї, греки, німці, вірмени. Що сталося з євреями під час фашистського нашестя, нагадувати не треба. Греків, вірмен було депортовано через тиждень після татар. Не дуже пощастило і місцевим росіянам та українцям: війна... Сьогодні в Криму 2,7 мільйона жителів. Дві третини з них — росіяни. Кримська карта стала козирною. Та про це згадали не так давно.

Україна, яка жодною мірою не причетна до геноциду кримчаків (кримські татари — синтетична назва), одержала «подарунок» від Хрущова у вигляді Кримської області у 1954 році. Подарунок був символічним: далі Кримських гір влада українського керівництва не поширювалася.

Закони Півдня спрацьовують і в Криму. Основна маса населення — колгоспне село та сфера послуг. Відсутність традицій проживання на цій землі в дотуристську епоху, коли не можна було існувати за рахунок маси відпочиваючих, аж ніяк не сприяє політизації. Нові, недержавні комерційні структури ще слабкі, а основні власники земель та майна в Криму — донедавна партія, всесоюзні монополії, армія — ще дуже сильні. Остання примудрилася мати і по сьогодні в мальовничих горах школу для військових із «дружніх» армій з танковим полігоном, де й досі проходять стрільби. Місцева влада, таким чином, поки що не зовсім влада — вона ділиться з тими, хто має в Криму майнові інтереси. Та розвал імперії змусив місцевих керівників діяти. До того ж, у розиграші кримської карти з'явилася нова фігура.

Перший татарин повернувся до Криму в 1967 році, але всерйоз розглядати цю силу місцеві керівники почали лише через 20 років. Негласний Указ Президії Верховної Ради СРСР від 28 квітня 1956 року про зняття з кримських татар та деяких інших репресованих народів «обмежень по спецпоселенню» в пункті 2 забороняв кримським татарам повертатися в місця, звідки їх виселили, а комісія під керівництвом А. Громико, створена після демонстрації татар перед будинком ЦК КПРС (1987 рік), відмовила кримчакам у праві на повернення до рідних місць. Лише безкомпромісні дії кримчан змусили Москву «помітити» проблему (1987 рік, відома заява ТАРС), визнати незаконність акції по виселенню (листопад 1989 року), і, нарешті, прийняти постанову Кабінету міністрів СРСР № 511 від 24 липня 1991 року «Про організоване повернення кримських татар та гарантії по їх влаштуванню». Та прийняти рішення — з досвіду знаємо — мало. Виселення відбулося за один день, повернення розтягується років на двадцять. Якщо... взагалі станеться. Про це — нижче. Що стосується деталей, то вони віддані на відкуп місцевій владі. Грошима та фондами на сотні мільйонів розпоряджається створений при Кабінеті міністрів комітет на чолі із сином кримського татарина, який загинув у висланні, Юрієм Османовим, колишнім дисидентом. Очолювана ним група (так звана «Ферганська») не перший десяток років бореться за повернення кримських татар на рідну землю, але вважає, що злочин проти власного народу — помилка, і тому йде лише офіційним шляхом, вимагає повернення до «ленінської національної політики», не терпить інших поглядів і вважає себе єдино законним представником кримсько-татарського народу. Така позиція сподобалася місцевій владі. Лояльне до неї угруповання — НДКТ (Національний рух кримських татар) вона протиставила іншому — ОКНД (Організація кримсько-татарського народного руху), бо останнє, на відміну від османовського, створило для боротьби за свої права представницький орган — Меджліс, який на компроміси не йде, вимагає повної реабілітації і беззастережного повернення саме на ті землі, з яких татар виселено. Ставка на менш впливову організацію дає пристойний вигляд і вносить дезорганізацію в рух.

Коли сталися перші демократичні зміни в Росії, керівництво Криму, побоюючись впливу на півострів тамтешніх процесів і розуміючи разом з тим непевність майбутнього союзного керівництва, шукало підтримки в ще застійній Україні. І Верховна Рада нашої республіки, по суті, підтримала своїми постановами антитатарську політику Багрова і товариства. Скасування постанови Ради Міністрів СРСР від 24 грудня 1987 року «Про обмеження прописки в деяких населених пунктах області та Краснодарського краю», яке на перший погляд сприяло поверненню татар на батьківщину, привело до масового переселення в Крим росіян. Як це робилося? Місцева влада, опинившись сам на сам перед проблемами татар, залобки йшла на угоди типу: ви нам будуєте для колгоспників будинки — ми частину надаємо вам. І пішло-поїхало: північні багаті контори оплачували переселення своїх робітників залюбки. В Крим переїхали родичі, знайомі місцевих жителів (не можу назвати їх корінними). Постанова Президії Верховної Ради України «Про надання права Кримській обласній Раді народних депутатів на вилучення земельних ділянок під індивідуальне житлове будівництво в Криму» зумовила швидкий розподіл земельних угідь серед місцевого населення, і претензії татар, які поверталися, не приймалися. Підстава? Вільних ділянок уже немає. І останній Указ «Про внесення змін та доповнень до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів Української РСР», згідно з яким передбачалося позбавлення волі за самозахват земельних ділянок до п'яти років, поставив татар, які у відчаї від бюрократичної тяганини не бачили іншого виходу, як самозахват (на їхніх очах швидко зникали вільні ділянки), поза законом. Не зважила Верховна Рада України на той факт, що незадовго перед тим сесія Кримської обласної Ради прийняла дискримінаційний документ («Основні принципи розселення кримських татар на території області»), згідно з яким весь Південний берег Криму, Сімферопольський та Бахчисарайський райони оголошувалися закритими для поселення кримських татар.

Купити підтримку кримського керівництва Україні такою ціною не вдалося. Якщо не так давно Багров у телеінтерв'ю відверто говорив про негативне ставлення до Єльцина і розмірковувати в його присутності про повернення Криму до Росії було неприйнятним (він і сьогодні ще про всяк випадок мляво нагадує депутатам про воду, енергію, паливо, які постачає Україна), то тепер він сам висловив думку про можливість проведення референдуму з цього питання. Та й процитовані постанови щодо Криму були опубліковані тут лише після проведення першого референдуму про статус Криму. Завдяки цьому, мабуть, і з'явилося в бюлетенях оте сумнозвісне «у складі Української РСР». Радіти тут нема чого. Воно так само просто зникне на наступному референдумі: Україну просто ВИКОРИСТАЛИ. І справа не в тому, що ми втратимо кримську територію. Справа в тому, що вона і не Росія, що українці, які тут проживають, і сьогодні дискримінуються — на 700 тисяч українського населення лише недільні школи з національною мовою (перша школа, про яку урочисто заявило Українське телебачення, так і не працює — оголошення про набір дали лише 31 серпня о 23.15), єдина місцева газета, яка виходить двома мовами («Кримська правда»), у кіосках українською не з'являється. На місцевому телебаченні — 10 (десять!) хвилин українського мовлення на тиждень, уже тричі повертають документи, подані на реєстрацію «Просвіти», незабаром де-юре зникне слово «український» з назви театру (де-факто репертуар його давно був антиукраїнським — з року в рік ганялася до нудоти одна-єдина п'єса), а перед референдумом до передплатників місяць не доходили газети з України і місцевий «Союздрук», пояснивши, що це технічні неув'язки, люб'язно пропонував повернути гроші... Річ у тім, що Україна, маючи на меті минучі одноденні інтереси, заплямувала себе «внеском» у багаторічні поневіряння татарського народу і зробила проблематичним налагодження добрих відносин як із татарами, так і з росіянами, що проживають у Криму: вони незабаром збагнуть, що консерватори використовують і їх у своїх інтересах.

І використовують цинічно. Так звані демократи (даруйте за термін колишньої партійної преси, але інакше не ска-

...ЄТЬСЯ
...КАРТА...

...МСКОЙ 3623 28 5/9 1540=

...ЕЛЕГРАФОМ Г СИМФЕРОПОЛЬ СЕССИЯ ВЕРХОВНОГО
... НАРОДНОМУ ДЕПУТАТУ ОТ ФЕОДОСИИ ВАСИЛЬЕВУ=

...УПОЛНОМОЧИЛИ ДЕПУТАТА БАГРОВА РЕШАТЬ СУДЬБУ
...М РЕФЕРЕНДУМ=ГРУППА РАБОТНИКОВ ФЕОДОСИЙСКОГО
...НОГО ОБЬЕДИНЕНИЯ-

...ь стрільби. Мі-
... таким чином,
...всім влада —
... з тими, хто
... майнові інтере-
... імперії змусив
...рівників діяти.
...розіграші крим-
... з'явилася нова
...
...тарин повернув-
...у в 1967 році,
...розглядати цю
... керівники поча-
...з 20 років. Не-
... Президії Вер-
... СРСР від 28
...року про зняття
... татар та деяких
...ваних народів
... по спецпоселен-
... 2 забороняв
...татарам поверта-
... звідки їх висе-
...сія під керівниц-
...мнко, створена
...страції татар пе-
...м ЦК КПРС
...відмовила крим-
...і на повернення
...сць. Лише без-
...дії кримчан зму-
... «помітити» про-
...рік, відома зая-
...знати незакон-
... виселенню (ли-
...року), і, нареш-
... постанову Кабі-
...ів СРСР № 511
...ня 1991 року
...зоване повернен-
... татар та гаран-
...штуванню». Та
...шення — з дос-
... — мало. Висе-
...ося за один день,
... розтягується ро-
...ять. Якщо... вза-
...ся. Про це —
... стосується дета-
... віддані на від-

куп місцевій владі. Грошима та фондами на сотні мільйонів розпоряджається створений при Кабінеті міністрів комітет на чолі із сином кримського татарина, який загинув у висланні, Юрієм Османовим, колишнім дисидентом. Очолювана ним група (так звана «Ферганська») не перший десяток років бореться за повернення кримських татар на рідну землю, але вважає, що злочин проти власного народу — помилка, і тому йде лише офіційним шляхом, вимагає повернення до «ленінської національної політики», не терпить інших поглядів і вважає себе єдино законним представником кримсько-татарського народу. Така позиція сподобалася місцевій владі. Лояльне до неї угруповання — НДКТ (Національний рух кримських татар) вона протиставила іншому — ОКНД (Організація кримсько-татарського народного руху), бо останнє, на відміну від османовського, створило для боротьби за свої права представницький орган — Меджліс, який на компроміси не йде, вимагає повної реабілітації і беззастережного повернення саме на ті землі, з яких татар виселено. Ставка на менш впливову організацію дає пристойний вигляд і вносить дезорганізацію в рух.

Коли сталися перші демократичні зміни в Росії, керівництво Криму, побоюючись впливу на півострів тамтешніх процесів і розуміючи разом з тим непевність майбутнього союзного керівництва, шукало підтримки в ще застійній Україні. І Верховна Рада нашої республіки, по суті, підтримала своїми постановами антитатарську політику Багрова і товариства. Скасування постанови Ради Міністрів СРСР від 24 грудня 1987 року «Про обмеження прописки в деяких населених пунктах області та Краснодарського краю», яке на перший погляд сприяло поверненню татар на батьківщину, привело до масового переселення в Крим росіян. Як це робилося? Місцева влада, опинившись сам на сам перед проблемами татар, залюбки йшла на угоди типу: ви нам будуєте для колгоспників будинки — ми частину надаємо вам. І пішло-поїхало: північні багаті контори оплачували переселення своїх робітників залюбки. В Крим переїхали родичі, знайомі місцевих жителів (не можу назвати їх корінними). Постанова Президії Верховної Ради України «Про надання права Кримській обласній Раді народних депутатів на вилучення земельних ділянок під індивідуальне житлове будівництво в Криму» зумовила швидкий розподіл земельних угідь серед місцевого населення, і претензії татар, які поверталися, не приймалися. Підстава? Вільних ділянок уже немає. І останній Указ «Про внесення змін та доповнень до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів Української РСР», згідно з яким передбачалося позбавлення волі за самозахват земельних ділянок до п'яти років, поставив татар, які у відчаї від бюрократичної тяганини не бачили іншого виходу, як самозахват (на їхніх очах швидко зникали вільні ділянки), поза законом. Не зважила Верховна Рада України на той факт, що незадовго перед тим сесія Кримської обласної Ради прийняла дискримінаційний документ («Основні принципи розселення кримських татар на території області»), згідно з яким весь Південний берег Криму, Сімферопольський та Бахчисарайський райони оголошувалися закритими для поселення кримських татар.

Купити підтримку кримського керівництва Україні такою ціною не вдалося. Якщо не так давно Багров у телеінтерв'ю відверто говорив про негативне ставлення до Єльцина і розмірковувати в його присутності про повернення Криму до Росії було непристойним (він і сьогодні ще про всяк випадок мляво нагадує депутатам про воду, енергію, паливо, які постачає Україна), то тепер він сам висловив думку про можливість проведення референдуму з цього питання. Та й процитовані постанови щодо Криму були опубліковані тут лише після проведення першого референдуму про статус Криму. Завдяки цьому, мабуть, і з'явилося в бюлетенях оте сумнозвісне «у складі Української РСР». Радіти тут нема чого. Воно так само просто зникне на наступному референдумі: Україну просто ВИКОРИСТАЛИ. І справа не в тому, що ми втратимо кримську територію. Справа в тому, що вона і не Росія, що українці, які тут проживають, і сьогодні дискримінуються — на 700 тисяч українського населення лише недільні школи з національною мовою (перша школа, про яку урочисто заявило Українське телебачення, так і не працює — оголошення про набір дали лише 31 серпня о 23.15), єдина місцева газета, яка виходить двома мовами («Кримська правда»), у кіосках українською не з'являється. На місцевому телебаченні — 10 (десять!) хвилин українського мовлення на тиждень, уже тричі повертають документи, подані на реєстрацію «Просвіти», незабаром де-юре зникне слово «український» з назви театру (де-факто репертуар його давно був антиукраїнським — з року в рік ганялася до нудоти одна-єдина п'єса), а перед референдумом до передплатників місяць не доходили газети з України і місцевий «Союздрук», пояснивши, що це технічні неув'язки, люб'язно пропонував повернути гроші... Річ у тім, що Україна, маючи на меті минучі одноденні інтереси, заплямувала себе «внеском» у багаторічні поневіряння татарського народу і зробила проблематичним налагодження добрих відносин як із татарами, так і з росіянами, що проживають у Криму: вони незабаром збагнуть, що консерватори використовують і їх у своїх інтересах.

І використовують цинічно. Так звані демократи (даруйте за термін колишньої партійної преси, але інакше не скажеш, і я поясню, чому) у Кримській Верховній Раді поділяються на поміркованих, радикалів та ультра-радикалів. І хоча 28 квітня цього року вони об'єдналися в республіканську демократичну групу різних рівнів (з них 28 депутатів Верховної Ради Кримської АРСР) і в положенні про неї чорним по білому записано завдання захищати права людини незалежно від національності, запобігати міжнаціональним суперечностям, у «живій» розмові вони поводяться однаково.

Депутат СРСР від Криму Ю. Кольцов: «Не стоит пока ставить вопрос: к России или к Украине отходить Крыму... Украинский парламент захватили национал-сепаратисты...» Депутат Верховної Ради Кр[illegible]ської А[illegible] В. Мєшков: [illegible]Россия [illegible] Украина сам вопрос провокационен. Украинский язык — диалект русского языка. Это все на руку лишь партаппарату и Украины, и России... А на Украине поднимается национал-социализм...».

Не знайшов я серед демократів Криму таких, хто хоча б визнав право українців в Україні (не кажучи вже про Крим) робити те, що вони вважають за потрібне. А про татар ніхто з них не сказав прямо й однозначно: це їхня земля. Не можна називати себе демократом і не визнавати права інших. Тому демократи у Верховній Раді Криму знову в меншості. Гасло «За вашу і нашу свободу» не стало їхнім девізом. Тому в Криму навіть після путчу, який змів, наче карткові будинки, керівні клани в інших регіонах, все залишилося, як було. Мало того, що Багров і компанія висиділи у керівних кріслах — за прийнятим Верховної Радою Криму Законом «Про органи державної влади...» та іншими документами вони одержали де-юре більше прав, аніж мали: Президія дістала право на розробку концепції Конституції Кримської АРСР. Українські партії та рухи через їхню слабкість та нечисленність не представлені не лише в Президії, а навіть у законодавчому органі взагалі. Татари ж такий «парламент» ігнорують: навіть з демократичною меншістю у них немає спільної мови. Отже, майбутнє Криму вирішується без участі третини громадян. А Багров із соратниками, з успіхом використавши українську карту, розігрують тепер російську, невигідні постанови українського парламенту, як це було з майновим питанням, «на ура» скасовуються Верховною Радою Криму. А там депутати, які в більшості представляють лише керівні структури, вирішать, що з ним робити. І не допоможе присутність демократів: їх проігнорують, як було вже не раз...

Яким буде статус Криму — вирішувати мають представники Росії, України і татарського Меджлісу, а ще бажано було б запросити і спостерігачів татарської діаспори (їх налічується понад п'ять мільйонів). І непогано б це вирішити не кількісною перевагою, а консенсусом. Інакше...

Є в Криму місцина, яка називається... Карабах. Не дай Боже...

ПОСТСКРИПТУМ

І все-ж таки з'являється в Криму сила, здатна протистояти консервативному керівництву. Ще 19 серпня представники молодої організації Громадянський Форум Криму домовилися з представниками кримсько-татарського руху ОКНД про спільне протистоянння реакційно[illegible] ДКНС. [illegible]3 серпня на мітингу в Сімфер[illegible]олі впе[illegible] разом виступили представники різних національностей Криму проти тоталітаризму, який за принцпом «розділяй та володарюй» час від часу робить одну з націй «п'ятою колоною». На мітингу було запропоновано в ознаменування трагічних днів путчу перейменувати площу Леніна, на якій проводився мітинг, в площу Національної Згоди і встановити на ній пам'ятник Великому Громадянину А. Сахарову. Громадянський Форум проголосив мету своєї діяльності в декомунізації Криму та створенні громадянського суспільства. А для захисту прав жертв комуністичного режиму, допомоги малозабезпеченим громадянам та підтримки підприємців створюється недержавний Фонд захисту прав людини. Розрахунковий рахунок Фонду 700302 Кримбанку, МФО 324333. Для тих, хто бажає особистою участю підтримати рух ГФК, контактний телефон у Сімферополі — 48-01-40.

І остання акція в Криму, яка хоча й не була початком переговорів про майбутнє півострова, проте зібрала всіх, хто зацікавлений в мирному розвитку подій. Подаємо документ про неї мовою оригіналу.

РЕЗОЛЮЦИЯ

[illegible] совместного митинга демократических общественно-политических движений, организаций и партий Крыма, организованного Гражданским Форумом Крыма.

Мы, участники митинга, организованного Гражданским Форумом Крыма совместно с Координационным советом по защите демократии в Крыму, заявляем, что нынешнее коммунистическое руководство республики, неправомочно и фактически неспособно представлять и, тем более, защищать интересы всего населения Крыма.

Недвусмысленная поддержка рескомом ГКЧП, поспешно принятые на последней сессии Верховного Совета Крыма Декларация о государственном суверенитете Крыма, Закон «Об органах государственной власти КАССР» и другие документы свидетельствуют о стремлении местных партократов любой ценой сохранить узурпированную ими власть.

В свою очередь, неизменность методов местного руководства, используемых им в целях противодействия возвращению и возрождению крымских татар, безосновательные отказы в выделении возвращающимся земельных участков, сопровождающиеся варварскими погромами их временных поселений, привлечение к этим карательным акциям местного русскоязычного населения, большевистская практика заложничества и т. п., еще более убеждают нас в понимании того, какой режим могут установить в так называемом «суверенном Крыму» верный ленинец Багров и его единомышленники.

В этих условиях мы призываем всех жителей Крыма к объединению вокруг демократических сил с требованиями:

1. Отставки консервативного Верховного Совета КАССР во главе с его председателем Н. Багровым и создания специальной комиссии для объективного изучения обстановки в Крыму для выработки проектов решений по вопросам о статусе Крыма, мерах по ускорению возвращения крымско-татарского народа и других депортированных национальных групп и основных принципах Конституции Крымской республики.

2. Незамедлительно приступить к рассмотрению вопроса о разработке механизма реализации права крымско-татарского народа на самоопределение с учетом необходимости соблюдения экономических, политических и иных законных прав всех жителей Крыма независимо от их национальности.

3. Скорейшего проведения на многопартийной основе выборов конституционных органов власти в Крыму.

4. Привлечение к уголовной ответственности и гласного суда над организаторами и исполнителями погромов самостроев крымских татар в поселке Молодежное Симферопольского района и в микрорайоне Исмаил-бей города Евпатории.

Руки прочь от крымских татар! Русские, украинцы — крымчане! Защищайте наших татарских братьев и сестер от партократии и коммунистических исполкомов! Да здравствует национальное согласие в Крыму!

Заверяем:
сопредседатель ГФК В. Хмеловский,
народный депутат КАССР А. Дмитриев,
народный депутат Украины В. Севастьянов.
22 сентября 1991 г.
г. Симферополь.

Ф...

На...
співро...
родни...
ни В...
стьяно...

— Гро...
Криму, я...
те, заявн...
розпуску ...
Криму...

— Не...
кий Фор...
демократ...
Перша п...
лися до...
сля зміні...
томатичн...
законода...
контингент...
туцію не...
чина: об...
корпус н...
нові. І х...
тернатива...
парламен...
відповіда...
стають п...
ві демо...
Партія, я...
лювала в...
всі ми в...
стеми —...
залежни...
Він пов...
свою дія...
Богом та...

— Я...
структур...
щоб до...
дн, які...
вернуть...

— Кр...
ний. І...
близько...
чверті т...
Це все...
мадяни...
керівниц...
їхньої у...
ченні п...
сить ві...
ше тому...
ники —...
жуть...
Аналіз...
сьогодні...
вважаю...
тів — ...
так вихо...

— Я...
дачу вл...
них стру...

— Є...
України...
І на б...
чайно...
реси —...
Криму...
деполіт...
цтво ко...
за при...
володар...
то ант...
то ляка...

Як по...
ство «Є...
лі уже...
пункти,...
писи пі...
Раду Кр...
гою вкл...
летенів...
входжен...
Російсь...
галі са...
стійної...
відомля...
клуб «...
збирача...
зробити...
рації С...
мольська...
замітку...
Росію,...
ідеться...
полі, го...
є приєд...

...сню, чому) у ...рховний Раді ...а поміркованих, ...ультра-радика- ...8 квітня цього ...єдналися в рес- ...демократичну ...рівнів (з них 28 ...ерховної Ради ...РСР) і в поло- ...чорним по бі- ...завдання захи- ...одини незалеж- ...альності, запо- ...ціональним су- ...у «живій» роз- ...одяться однако-

...РСР від Криму ...«Не стоит пока ...: к России или ...ходить Крыму... ...арламент зах- ...онал-сепаратис- ... Верховної Ра- ...А... В. Ме- ...ция ... Украина ...провокационен. ...зык — диалект ...а. Это все на ...артаппарату и ...России... А на ...имается нацио- ...».

...в я серед демо- ...таких, хто хоча б визнав право українців в Україні (не кажучи вже про Крим) робити те, що вони вважають за потрібне. А про татар ніхто з них не сказав прямо й однозначно: це їхня земля. Не можна називати себе демократом і не визнавати права інших. Тому демократи у Верховній Раді Криму знову в меншості. Гасло «За вашу і нашу свободу» не стало їхнім девізом. Тому в Криму навіть після путчу, який змів, наче карткові будинки, керівні клани в інших регіонах, все залишилося, як було. Мало того, що Багров і компанія висиділи у керівних кріслах — за прийняттям Верховної Радою Криму Законом «Про органи державної влади...» та іншими документами вони одержали де-юре більше прав, аніж мали: Президія дістала право на розробку концепції Конституції Кримської АРСР. Українські партії та рухи через їхню слабкість та нечисленність не представлені не лише в Президії, а навіть у законодавчому органі взагалі. Татари ж такий «парламент» ігнорують: навіть з демократичною меншістю у них немає спільної мови. Отже, майбутнє Криму вирішується без участі третини громадян. А Багров із соратниками, з успіхом використавши українську карту, розігрують тепер російську, невигідні постанови українського парламенту, як це було з майновим питанням, «на ура» скасовуються Верховною Радою Криму. А там депутати, які в більшості представляють лише керівні структури, вирішать, що з ним робити. І не допоможе присутність демократів: їх проігнорують, як було вже не раз...

Яким буде статус Криму — вирішувати мають представники Росії, України і татарського Меджлісу, а ще бажано було б запросити і спостерігачів татарської діаспори (їх налічується понад п'ять мільйонів). І непогано б це вирішити не кількісною перевагою, а консенсусом. Інакше...

Є в Криму місцина, яка називається... Карабах. Не дай Боже...

ПОСТСКРИПТУМ

...з'являється в Криму сила, здат... консервативному керівництву. ...представники молодої органі... ...ський Форум Криму домови... ...тавниками кримсько-татарського ...спільне протистояння реак... ...С. 3 серпня на мітингу в ...разом виступили пред... ...національностей Криму проти ...який за принципом «розділяй ...час від часу робить одну з ...колоною». На мітингу було за... ...ознаменування трагічних днів ...енувати площу Леніна, на якій ...тинг, в площу Національної Зго... ...на ній пам'ятник Великому Громадянину А. Сахарову. Громадянський Форум проголосив мету своєї діяльності в декомунізації Криму та створенні громадянського суспільства. А для захисту прав жертв комуністичного режиму, допомоги малозабезпеченим громадянам та підтримки підприємців створюється недержавний Фонд захисту прав людини. Розрахунковий рахунок Фонду 700302 Кримбанку, МФО 324333. Для тих, хто бажає особистою участю підтримати рух ГФК, контактний телефон у Сімферополі — 48-01-40.

І остання акція в Криму, яка хоча й не була початком переговорів про майбутнє півострова, проте зібрала всіх, хто зацікавлений в мирному розвитку подій. Подаємо документ про неї мовою оригіналу.

РЕЗОЛЮЦИЯ

...митинга демократических об... ...литических движений, организа... ...Крыма, организованного Граж... ...ом Крыма.

...ники митинга, организованного ...Форумом Крыма совместно с ...ным советом по защите демо..., заявляем, что нынешнее ком... руководство республики, не... фактически неспособно пред... более, защищать интересы ... Крыма.

...енная поддержка рескомом ...о принятые на последней сес... Совета Крыма Декларация о ...м суверенитете Крыма, Закон ...осударственной власти КАССР» ...окументы свидетельствуют о ...стных партократов любой ценой ...опированную ими власть.

...ередь, неизменность методов ...оводства, используемых им в ...действия возвращению и воз... ...ымских татар, безосновательно... ...ыделении возвращающимся зе... ...тков, сопровождающиеся вар... ...ромами их временных поселе... ...е этим карательным ак... русскоязычного населения, ... практика заложничества и ...е убеждают нас в понимании ...жим могут установить в так на... ...еренном Крыму» верный лени... ...го единомышленники.

...вших мы призываем всех жи... ...объединению вокруг демокра... требованиями:

... консервативного Верховного ... во главе с его председателем Н. Багровым и создания специальной комиссии для объективного изучения обстановки в Крыму для выработки проектов решений по вопросам о статусе Крыма, мерах по ускорению возвращения крымско-татарского народа и других депортированных национальных групп и основных принципах Конституции Крымской республики.

2. Незамедлительно приступить к рассмотрению вопроса о разработке механизма реализации права крымско-татарского народа на самоопределение с учетом необходимости соблюдения экономических, политических и иных законных прав всех жителей Крыма независимо от их национальности.

3. Скорейшего проведения на многопартийной основе выборов конституционных органов власти в Крыму.

4. Привлечение к уголовной ответственности и гласного суда над организаторами и исполнителями погромов самостроев крымских татар в поселке Молодежное Симферопольского района и в микрорайоне Исмаил-бей города Евпатории.

Руки прочь от крымских татар! Русские, украинцы — крымчане! Защищайте наших татарских братьев и сестер от партократии и коммунистических исполкомов! Да здравствует национальное согласие в Крыму!

Заверяем:

сопредседатель ГФК В. Хмеловский,

народный депутат КАССР А. Дмитриев,

народный депутат Украины В. Севастьянов.

22 сентября 1991 г.

г. Симферополь.

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ І КРИМ

Наш сьогоднішній співрозмовник — народний депутат України Володимир Севастьянов.

— Громадянський Форум Криму, який ви представляєте, заявив про необхідність розпуску Верховної Ради Криму...

— Не лише Громадянський Форум — всі депутати демократичного спрямування. Перша причина: вони обиралися до місцевих Рад, а після зміни статусу Криму автоматично перейняли функції законодавчої влади. А цей контингент написати Конституцію не здатен. Друга причина: обирали депутатський корпус на однопартійній основі. І хоча була якась альтернатива, сьогодні навіть парламентські демократи не відповідають вимогам, які постають перед ними в побудові демократичної держави. Партія, яка фактично контролювала вибори, заборонена, а всі ми виховані за старої системи — коли депутат був залежним від керівництва. Він повинен відповідати за свою діяльність лише перед Богом та своїми виборцями.

— Як створити таку структуру представництва, щоб до неї потрапили народи, які ще не встигли повернутися до Криму?

— Крим багатонаціональний. Ще не повернулися близько 50 тисяч німців, три чверті татар, частина болгар. Це все — повноправні громадяни. І оскільки нинішнє керівництво Криму не хоче їхньої участі у самовизначенні півострова, воно мусить віддати владу. І не лише тому, що всі вони негідники — просто вони не можуть мислити по-новому. Аналіз путчу довів: навіть сьогодні багато депутатів вважають, що шлях путчистів — панацея. Вони просто так виховані.

— Як організувати передачу влади від старих до нових структур?

— Є Закон про вибори України — на його основі. І на багатопартійній, звичайно. Особистість, її інтереси — перш за все. В Криму це важко, бо народ деполітизований, а керівництво колишнього рескому діє за принципом: розділяй та володарюй. Преса роздмухує антитатарську кампанію, то лякає українською мовою.

Вихід тут можливий такий: законодавчо закріпити три державні мови. Російську, українську і татарську як мови найбільших громад, в тому числі одної як корінного народу — татар.

— Отже, Криму потрібен особливий статус. І федеративний принцип устрою України тут допоміг би?

— Де-факто Україна вже ділиться на історично близькі регіони, які складаються з кількох областей: Галичина (найбільш консолідована — вони проводять спільні акції, наради, приймають рішення), промислова запорізько-дніпропетровська земля, вугільний басейн, український південь. По суті, це старий губернський поділ, який був штучно деформований партійним адміністративним апаратом, хоча принцип губерній зберігався: губернатор — перший секретар обкому, рада — бюро. Хай будуть губернатори — представники Президента, віце-президент, який не зможе «підсидіти» шефа, оскільки губернатором ніколи не стане, а виконуватиме обов'язки до виборів. Він — особа, яка не обиратися буде, а призначатися... Якщо Крим входитиме на правах землі в українську федерацію, то питання про відокремлення не стоятиме. Воно виникає лише тоді, коли земля перебуває в тоталітарній державі. Від демократії не тікають, і це доводить приклад Пуерто-Ріко, яка хотіла б стати штатом США. Сьогодні і на Україні погано, і в Росії недобре.

— Яким ви бачите механізм врахування інтересів татар?

— Сісти з ними за стіл переговорів. І знайти для їхнього влаштування тут кошти, фонди — знаходимо ж будматеріали для дач. Німцям могла б допомогти ФРН. Коль, до речі, уже висловлював таку готовність. Це простіше, аніж влаштувати їх там. Головне — «круглий стіл». Так, погляди у них антикомуністичні, але якими ж їм ще бути?

— А Багрову саме це і не вигідно...

— Так. Я гадаю, що він, як слуга, хоче зберегти партійне майно, щоб, коли прийде хазяїн, звітувати про збереження. А партійне майно якраз можна використати на допомогу татарам.

— Не думаю, щоб челядь за відсутності хазяїна не спокусилася б на те, що погано лежить. Як вирішувати майнові суперечки між Кримом і республіками?

— Це навіть не суперечки. Чому, скажімо, Україна послала комісію націоналізувати партійне майно в Крим? Треба було віддати розпорядження місцевій владі здійснити націоналізацію, а комісію можна надіслати лише для перевірки виконання розпорядження. Далі: майно — в Криму, податок, або відсоток, — в казну України. А так не було, і випадок з комісією, яка приїхала в Крим, роздувають на мітингах: раніше, мовляв, Москва гребла з нас, тепер — Київ. А Кримові яка різниця?

— Чи можна вирішити кримські проблеми без участі інших республік?

— Можна. Народ сам повинен вирішувати.

— Через які структури? Поки ж діють старі...

— Обрати нових депутатів.

— Як «проявити» депутатів попередньо, до виборів, якщо преса в руках старого апарату?

— По-перше, обирати депутатів там, де їх знають. По-друге, є спосіб — ходити по підприємствах, зустрічатися з людьми з власними програмами.

— Добре. Припустимо, кандидатів знають як порядних людей, але не знають, як вони поведуть себе з точки зору професіональної?

— Депутати загалом і не повинні бути фахівцями в розробці законів. Вони лише приймають їх, відіграють роль рецензента і контролера за виконанням закону.

— А як з апаратом колишнього облвиконкому, який став виконувати функції Кабінету міністрів, його компетентністю?

— Все приходить з досвідом. Робота в комісіях дає його. І ми вже бачимо, хто є хто. Скажімо, наша комісія поставила питання про зняття міністра соцзабезпечення Лук'яненка. І люди вже говорять: міністерство працює. А взагалі потрібно вдвічі скоротити кількість депутатів, зробити парламент постійно діючим, професійним.

— За кого ви голосуватимете на виборах Президента України?

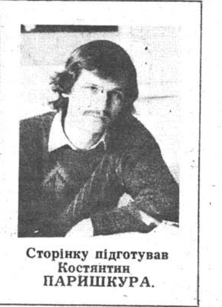
— За Володимира Гриньова.

ЗАМІСТЬ ЕПІЛОГА

Як повідомило інформагентство «Євро-ІКС» в Сімферополі уже кілька днів працюють пункти, на яких збираються підписи під заявою у Верховну Раду Кримської АРСР з вимогою включити питання до бюлетенів референдуму про входження півострова до складу Російської Федерації або взагалі самовизначення як самостійної республіки. Ми вже повідомляли читачів про те, що клуб «Баграм» платить гроші збирачам підписів під вимогою зробити Крим суб'єктом федерації СРСР. А газета «Комсомольская правда» надрукувала замітку під назвою «А я в Россию, домой хочу», в якій ідеться про мітинг у Сімферополі, головною вимогою якого є приєднання Криму до Росії.

Не «помітили» колеги з «Комсомольской правды», що в той самий день, на тій же площі відбулося три мітинги, і резолюції були там різні. Йшлося й про права кримських татар. Про те, що ліквідація поселень у Молодіжному під Сімферополем на самозахоплених землях та спроба ліквідації поселення Ісмаїл-бей під Євпаторією — злочин. Як злочином є і те, що зробила влада і СРСР, і України, і Криму, довівши цілий народ до того, щоб він змушений був діяти в такий спосіб.

Треба виправляти помилки, а не робити вигляд, начебто їх не було. Не можна дивитись крізь пальці на дії, які по суті є провокаційними — вигоди якоїсь від вибуху в Криму нікому з зацікавлених сторін не буде. Зло породжує зло. І негайно треба сісти за «круглий стіл» всім, хто зацікавлений в мирному розвитку подій. Поки не пізно.

Сторінку підготував Костянтин ПАРИШКУРА.

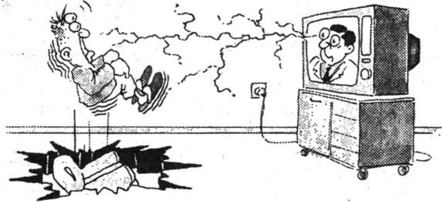
ЛЮДИНА З БЛУКАЮЧИМ ПОГЛЯДОМ

чому вона загадково з'являється на телеекрані?

Як правило, це буває одразу після вечірньої інформаційної програми. Упродовж хвилини невідомий мовчки щось розглядає довкруги і зникає. Щоправда останнім часом насамкінець промовляє кілька слів.

До чого тільки не звик сьогоднішній телеглядач. Але це не пройшло повз його увагу. Дехто навіть запевняє, що відчуває спрямовану дію на свою підсвідомість. То що ж воно є насправді? Жарт? Намагання нового телевізійного керівництва бути оригінальним?

Прокоментувати це погодився директор наукового центру економічної психології, кандидат психологічних наук Владислав ДУДИК.

— Загалом це одна з форм впливу на підсвідомість, поширених на Заході. Пріоритет цього винаходу належить США. Ще в 60-х роках там проводились експерименти щодо впливу зоровими образами на людину. У кіноролики, наприклад, через певні інтервали вмонтовувалися елементи реклами «Кока-коли». Обивательське око це майже не вловлювало, але «підкорка» спрацьовувала. І в результаті вживання напою збільшилося на 62 відсотки.

Нещодавно в найбільших супермаркетах США прокручували магнітофонний запис з накладеним на плівку низькочастотним текстом, недоступним слуховому сприйняттю. Але підсвідомість чітко фіксувала його. Це були слова з Біблії «Не вкради». Через півроку такої фонотерапії кількість крадіжок знизилася до 60 відсотків.

Нині в Штатах суворо заборонено впливати **зоровими** методами на підсвідомість. Пояснюється це порушенням прав людини.

У Японії ж, навпаки, відсутні будь-які обмеження на подібні форми пропаганди. Чи не тому зміст спецзаписів не обмежується суто рекламою. За допомогою таких касет людей запевняють кинути палити, стежити за дієтою, переборювати стреси.

Однак наукові кола висловлюють занепокоєння: адже подібними методами впливу можна досягати небезпечної мети.

— **Цікаво, яку функцію виконує «суб'єкт з блукаючим поглядом»: настроює аудиторію на майбутню рекламу чи передає якусь іншу інформацію?**

— Важко встановити тематичну спрямованість його дії. Проте впевнено стверджую, що дія відбувається. Вона може охоплювати будь-які актуальні факти, в тому числі й політичні.

— **Тобто, подібним чином телеглядачі можуть отримувати певні установки?**

— Звичайно. В даному випадку я передбачаю наявність високопрофесійно спрямованого впливу як на телеглядача, так і на оточуючі предмети з врахуванням їх «екранного» ефекту на людину. Але це моє власне припущення.

— **Цікаво, яким чином людина починає засвоювати подібні навіювання?**

— Зверніть увагу: будь-яка інформація, що проходить по каналах сприйняття (слух, зір і т. п.), досягає мозку. Там вона фіксується, утворюючи нові, більш досконалі знання. Проте нова інформація може бути нетривкою: сьогодні кажуть одне, завтра — зовсім інше. Виникають розбіжності між різними джерелами інформації. У такому випадку мозок віддає перевагу тій інформації, яка зустрічалася частіше. А потім, помноживши її на «коефіцієнт довіри», дає команду діяти.

— **У такому випадку республіці необхідні фахівці, які могли б контролювати подібні психологічні етюди.**

— Наскільки мені відомо, подібними питаннями в Україні не займалися професійно. Та й сам предмет психології ще багатьом незнайомий. Ось тільки приклад: у США 200 тисяч спеціалістів цього профілю. У нас же і однієї не набереться. Думаю, створити подібну групу просто необхідно. Тим більше, у нас є сильні спеціалісти, серед яких і доктор психологічних наук професор Валентин Моляко.

Інтерв'ю провів Володимир ТЕТЕРУК.

Футбол

ПОДОЛАЛИ ФІНСЬКИЙ БАР'ЄР

У середу на футбольну європейську «біржу» було викинуто основну «порцію» матчів клубних кубків. Зрозуміло, що нас найбільше цікавили поєдинки за участю наших команд. У головному турнірі — Кубку чемпіонів — київські динамівці приймали фінського суперника, якого два тижні тому перемогли на його полі — 1:0.

«Динамо» (Київ, Україна) — ХІК (Хельсінки, Фінляндія). 3:0 (1:0). Республіканський стадіон. 22000 глядачів. Суддя Е. Торолу (Туреччина).

«Динамо»: Кутепов, Лужний, Алексаненков, Ю. Мороз, Шматоваленко, Ковалець, Яковенко, Заєць, Саленко, Беца (Грицина, 70), Шаран (В. Мороз, 75).

ХІК: Карьялайнен, Хурулайнен, Онтонен, Хелін, Ріссанен (Такатало, 85), Яаконсаарі, Літманен, Хейнола, Туріайнен (Ліус, 18), Вуорела, Суоконзото.

Голи: Ковалець (28), Ю. Мороз (48), Грицина (72).

Кияни одразу пішли в атаку, але наштовхнулися на чіпку, позиційно вивірену гру суперника, з елементами пресингу. Що ж, господарі зухвалий виклик той прийняли і вирішили, що успішно грати їм допоможуть тільки високі швидкості і особливо точні паси. Так і зробили.

Особливо виходили у наших земляків флангові проходи з неодмінною націленою передачею. Три з них завершилися ефектними голами.

Гості лише в другому таймі мали кілька нагод принаймні «розмочити» рахунок. Одного разу небезпечно пробив Ліус, але м'яч буквально в сантиметрах пролетів мимо воріт. А потім головою зблизька бив Онтонен. Однак Кутепов був сама пильність.

Отже, київські динамівці досить упевнено подолали черговий фінський бар'єр. Хто ж буде їхнім черговим суперником, дізнаємося сьогодні. В Швейцарії пройде жеребкування пар наступних етапів єврокубків.

Але повернемося до поєдинку на Республіканському стадіоні. По його завершенні мені вдалося поговорити з керівниками обох клубів.

Юркі НІЄМІНЕН, головний тренер ХІК:

— Ваша команда зіграла дуже гостро, упевнено. Ми мріяли про результат, скажімо, — 1:2. Він би потішив наше самолюбство. Але, що поробиш, динамівці були набагато сильнішими.

— За день перед матчем ви говорили, що не все ще втрачено, обов'язково заб'єте гол...

— Звичайно ж, справа не в голі престижу. Головне як грає команда. А вона поки, це реальність, поступається українському «Динамо». На жаль, в нинішньому сезоні ми мали дуже мало контактів із зарубіжними клубами. Ну, а кияни мені дуже сподобалися. Якщо ця команда — молода і перспективна — збереже свій склад, то буквально вже через сезон-два стане однією з найсильніших і найдосвідченіших у Європі.

— Серед можливих переможців нинішнього розиграшу Кубка чемпіонів ви все ж не називали наших динамівців. Чи не змінили думку після двох матчів з київським клубом!

— Гадаю, що приз дістанеться англійському «Арсеналу»...

Володимир ВЕРЕМЄЄВ, технічний директор «Динамо» (Київ):

— Є хороший результат і це радує. В цьому велика заслуга гравців, які поставилися до завдання дуже відповідально. І суперник у нас був, скажу вам, не хлопчик для биття. Якщо пам'ятаєте, десь з 20 хвилини варто було нашим згасити швидкості, як гості створили кілька небезпечних моментів біля наших воріт. До того ж, ХІК добре використовує стандартні положення. Одне слово, в цій зустрічі м'яч-два все ж могли б побувати і в наших воротах.

Як на мене, перемога прийшла, насамперед, завдяки тому, що динамівці змогли нейтралізувати ударну зброю суперника: жорсткість, самовідданість в обороні.

— Чому не було в складі Аненкова, Цвейби та Деркача!

— Перші двоє травмовані. Щоправда, Андрій та Ахрік почуваються вже майже нормально. Зокрема, Цвейба вирушає 7 жовтня до збірної країни. Стосовно ж Деркача, то він поїхав до Болгарії. Там мав вести переговори з представниками болгарських і турецьких клубів відносно можливого контракту.

— Як готуватиметесь до наступного етапу Кубка чемпіонів!

— Попереду дві перерви в календарі, який вже й язик не повертається лаяти. Щоправда, вони викликані потребами збірної. Не виключено, що з 6 по 12 жовтня ми тренуватимемося і гратимемо товариські матчі в Австрії. Якщо не «вигорить» ця поїздка, то шукатимемо спаринг-партнерів на Україні...

Того ж вечора у Москві місцеве «Динамо» перемогло угорський клуб «Ваці Іззо» — 4:1. Вже на 8 й хвилині рахунок з пенальті відкрив Кобелєв. Але вже швидко угорець Реманік встановив рівновагу — 1:1. Ще в першому таймі Кир'яков вивів господарів вперед. А після перерви відмінно зіграв Коливанов, провівши ще два м'ячі.

Московське «Динамо» продовжить виступи в розиграші Кубка УЄФА. Такого ж права, нагадаємо, добилося напередодні й «Торпедо» з Москви.

Чудово зіграв у Римі проти місцевої «Роми» (Кубок кубків) ЦСКА. Армієць Дмитрієв на 19 хвилині забив переможний гол. Москвичі, до речі, домоглися успіху і в другому таймі. Але арбітр «вкрав» у гостей абсолютно правильне взяття воріт. ЦСКА виграв — 1:0, але вдома він поступився — 1:2.

Що ж, як кажуть, то було свято зі сльозами на очах. Адже російський клуб зійшов з дистанції.

Останнім в боротьбу вчора вступив московський «Спартак» (Кубок УЄФА). Втім, мабуть, ні в кого не викликало сумніву, що спартаківці впораються з фінським клубом «Міккелі», який переграли на його полі — 2:0.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ПОНЕДІЛОК

7 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Веселка.
16.40 Спадщина. Про відродження Свято-Покровської церкви в Кіровограді.
17.25 Фрески. «Ще не вмерла наша слава».
18.00 Телефільм «Гімназисти». «Укртелефільм».
18.50 Реклама, оголошення.
19.00 УТН.
19.30 Хто ми... Громадсько-політичний відеотижневик. Частина 1.
20.45 На добраніч діти!
21.00 Українська жартівлива. Концерт.
21.30 Хто ми... Частина 2.
22.30 Вечірній вісник.
23.00 Поступ. Мистецький альманах.
23.45 УТН.
0.00 Нічний телезал. Художній фільм «Вавілон XX».

ПРОГРАМА ЦТ—1

8.00 Мультфільм.
8.30 ТСН.
8.45 Концерт оркестру «Майстри Росії».
9.40 Фільм — дітям. «Незвичайні пригоди Каріка і Валі». 1 і 2 серії.
11.45 Цирк на воді.
12.35 Не любо — не слухай.
13.40 Мультфільм.
13.50 Прем'єра телефільму «Краса світозарна».
15.00 ТСН.
15.15 Прем'єра короткометражних художніх телефільмів «Бідолаги», «Перший поцілунок», «Ватан».
16.30 М. Гоголь. «Одруження». Прем'єра фільму-вистави.
18.00 Прем'єра документального телефільму «Від семи і старші».
19.10 Мультфільм.
19.20 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Фонтан».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Пісня-91.
22.45 Авторське телебачення. У перерві — ТСН.
0.50 Концерт Д. Браун (США) і джаз-оркестру під керуванням О. Лундстрема.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Наш сад.
8.50 Кіноконцерт.
9.40 Танці стародавньої Еллади.
10.00 Театр, який я люблю.
11.00 Сьогодні давайте думати.
11.30 Телевізійна інформаційна комерційна програма.
12.00 «Здрастуй, країна героїв». Документальний фільм.
12.55 Хокей. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Москва) — «Хімік».
15.30 Л. Бетховен. Симфонія № 4
16.10 Мультфільм.
16.20 Чемпіонат Європи з футболу. Жінки. Збірна СРСР — збірна Угорщини.
16.55 «Ассоль». Художній телефільм.
18.00 У дзеркалі естради.
19.00 Телефільм «Закарпаття: прогноз на завтра». «Укртелефільм»*.
19.30 Телебіржа інформує*.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Повернення ісламу.
21.10 Телетеатр Росії. «Гравець» Ф. Достоєвського на сцені театру Радянської Армії.
21.55 П'яте колесо.
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 П'яте колесо.
0.20 Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА. Фінал. «Чікаго буллз» — «Лос-Анджелес лейкерс».

---

* Передачі II програми УТ.

У програмах телебачення можливі зміни. Стежте за щоденними повідомленнями дикторів телебачення.

ВІВТОРОК

8 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Господарю на замітку», «Мальовнича Україна», музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Документальний фільм «Дорога довжиною у півстоліття»
9.25 І. Карпенко-Карий. «Сто тисяч». Фільм-вистава.
11.40 Шкільний екран. 11 кл. Українська література. М. Куліш. Драма «97».
12.10 УТН
12.20 Заключний концерт Всеукраїнського фестивалю авторської пісні та співаної поезії «Оберіг-91».
14.15 Доброго вам здоров'я. Чорнобильські діти в Криму.
16.00 УТН.
16.10 Джерельце. Телеліцей української мови для малят. Передача 1.
17.00 Українські співаночки.
17.15 Провінційний експеримент. Теленарис.
18.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
22.00 Вечірній вісник.
22.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
23.30 УТН.
23.45 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Дитяча година.
10.05 Прем'єра художнього телефільму «Два брати». 1 серія.
11.40 «Легенда». Документальний фільм.
12.00 ТСН.
12.10 Біржові новини.
12.25 Народні казки і притчі.
12.30 Футбольний огляд.
14.15 Телемікст.
15.00 ТСН.
15.15 «Дощ у чужому місті». Художній телефільм. 1 серія.
16.25 «Котовасія». Мультфільм.
16.50 Разом з чемпіонами.
17.05 Дитячий музичний клуб.
17.50 Останній рейс «Декабриста». Теленарис.
18.10 Світ захоплених.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Політичні діалоги.
19.25 Прем'єра художнього телефільму «Два брати». 1 серія.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Кіносерпантин-клас.
22.20 Біржові новини.
22.35 Парламентський щоденник.
22.50 Музичний прогноз.
23.15 ТСН.
23.30 Прем'єра документального телефільму «Янтарна кімната. Кінець однієї легенди».
0.45 Бесіди з єпископом В. Родзянком.
1.05 Прем'єра художнього телефільму «Два брати». 1 серія.
2.40 Естрадний вернісаж.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Французька мова. 1 рік.
8.45 Французька мова. 2 рік.
9.15 Ритмічна гімнастика.
9.45 Розминка для ерудитів.
10.15 Бесіди про російську культуру.
11.00 П'яте колесо.
13.00 Олександрівське літо Цвєтаєвої.
13.25 «Конфліктна ситуація». Художній телефільм. 1 серія.
14.30 Прем'єра документального телефільму «Кличу всіх, хто любить правду...».
17.00 «Причал».
17.10 ТО «Співдружність»
18.10 У світі тварин.
19.00 Парламентський вісник Росії.
19.15 Київська панорама*.
19.45 Інструментальна музика*.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Міряти на свій аршин.
20.50 Документальний фільм.
21.40 Що побачу, про те й співаю.
22.25 «Досяг я вищої влади...».
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 «Старійте без мене». Документальний фільм.

СЕРЕДА

9 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Телефото на згадку», «Школа радіаційної гігієни», музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Спадщина. Трагедія Бабиного Яру.
10.20 Живе слово. Інтерв'ю з президентом Міжнародної асоціації україністів Дж. Грабовичем
10.55 Кукурік і $К^0$.
11.55 Фільм-концерт «Тихі пісні»
12.10 УТН.
12.20 Художній телефільм «Хочу зробити зізнання». 1 серія.
16.00 УТН.
16.10 Сонячне коло.
17.10 Незабутні. Сторінки життя і творчості М. Нагнибіди.
18.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
19.00 УТН.
19.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
22.00 Вечірній вісник.
22.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
23.30 УТН.
23.45 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Разом з чемпіонами.
9.20 Дитячий музичний клуб.
10.05 Прем'єра художнього телефільму «Два брати». 2 серія.
11.50 Виступає С. Горшунов.
12.00 ТСН.
12.10 Ключ до світового ринку.
12.40 «Янтарна кімната. Кінець однієї легенди». Документальний телефільм.
15.00 ТСН.
15.15 «Дощ у чужому місті». Художній телефільм. 2 серія.
16.20 «Хрест мій». Документальний фільм.
16.45 Світ захоплених.
17.00 Дитяча година (з уроком англійської мови).
18.00 Біржовий пілот.
18.10 Блокнот.
18.15 ТСН. Міжнародний випуск.
18.30 Планета.
19.15 Прем'єра художнього телефільму «Два брати». 2 серія.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Сімейна хроніка старих знайомих. Прем'єра документального телефільму «Олексій». 1 і 2 серії. У перерві —
22.30 Парламентський щоденник.
23.35 Ази кар'єри.
23.50 ТСН.
0.05 Музика і мода.
1.05 Прем'єра художнього телефільму «Два брати». 2 серія.
2.45 Вечір балету.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Німецька мова. 1 рік.
8.45 Німецька мова. 2 рік.
9.15 Світ грошей Адама Сміта.
9.55 Авторські програми І. Саввіної. «Театр М. Салтикова-Щедріна».
10.30 Джерела.
11.00 «Досяг я вищої влади...»
11.30 «Де воно, королівство Лебедія!». Документальний фільм.
12.20 Повернення ісламу.
12.55 «Конфліктна ситуація». Художній телефільм. 2 серія.
14.00 ТО «Співдружність» представляє програму Томського телебачення.
15.00 Об'єктив.
17.00 Телевізійний музичний абонемент. Дружба через пісні.
18.00 Телефільм «Художник Віктор Пальмов». «Укртелефільм»*
18.10 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує*.
18.25 Колаж
18.30 Художня гімнастика. Чемпіонат світу.
19.55 Реклама.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Київська панорама*.
21.05 Баскетбол. Жінки. Кубок європейських чемпіонів. «Динамо» (Київ) — «Ванта Пуссіхакат» (Фінляндія). Відеозапис*.
22.00 Без ретуші.
23.00 Вісті.
23.20 Програма Філа Донах'ю.
0.10 Майстри мистецтв. Зустрічі з Є. Євстигнеєвим. Фільм-концерт.

ЧЕТВЕР
10 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка».
8.45 УТН.
9.00 Альфа і омега. Науково-пізнавальна програма.
9.45 Музичний фільм «Цвіт папороті».
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Фізика. Електрифікація: виробництво, передавання і використання електричної енергії.
11.05 Маленький концерт.
11.15 Документальний телефільм «Вчитель, на якого чекають».
12.10 УТН.
12.20 Художній телефільм «Хочу зробити зізнання». 2 серія.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Веселка.
16.30 Республіканська фізико-математична школа. Конічні перерізи. Передача 1.
17.00 Концерт органної музики.
17.40 Говоримо українською. Відповіді на листи.
18.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
19.00 УТН.
19.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
22.00 Вечірній вісник.
22.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
23.30 УТН.
23.45 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 «ЕА».
9.35 Документальний фільм.
10.05 Прем'єра художнього телефільму «Два брати». 3 серія.
11.45 Актуальний репортаж.
12.00 ТСН.
12.10 За зведеннями МВС.
12.25 Документальний телефільм «Олексій». 1 і 2 серії.
14.00 Співають Р. Ідрісова та Г. Файзуллін.
14.15 Теленікст.
15.00 ТСН.
15.15 «Чорний замок Ольшанський». Художній телефільм. 1 серія.
16.20 Музична скарбниця.
17.15 Мультфільм.
17.25 Пряма розмова.
18.10 Світ захоплених.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 ...До шістнадцяти і старші.
19.20 Прем'єра художнього телефільму «Два брати». 3 серія.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 За зведеннями МВС.
21.55 Телевізійне знайомство. Є. Світланов.
23.20 Парламентський щоденник.
23.35 Служіння муз не терпить суєти.
0.35 ТСН.
0.50 Бесіди з В. Родзянком.
1.05 Прем'єра художнього телефільму «Два брати». 3 серія.
2.45 По той бік рампи.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Іспанська мова. 1 рік.
8.50 Іспанська мова. 2 рік.
9.20 «Що таке цирк!»
10.00 Художня гімнастика. Чемпіонат світу.
11.40 Документальний фільм.
11.50 Без ретуші.
12.50 «Очікування». Художній телефільм. 1 серія.
14.00 Ритмічна гімнастика.
14.30 Телевізійний музичний абонемент. Дружба через пісні.
17.00 Прем'єра науково-популярного фільму «Лики землі». 3 серія. Частина 2.
18.05 Мультфільм.
18.20 Співає М. Гнатюк.
19.00 Парламентський вісник Росії.
19.15 Київська панорама*.
19.45 Камерний концерт*.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Селянське питання.
21.10 На сесії Верховної Ради РРФСР.
21.55 П'яте колесо.
23.00 Вісті.
23.20 П'яте колесо.
0.20 Хокей. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — «Динамо» (Москва). 2 і 3 періоди.

П'ЯТНИЦЯ
11 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, цікава новина, «Разом одна сім'я». музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Для дітей. Канал «Д».
10.30 Земле моя. Сила закону.
11.30 Співає Віталій Білоножко.
12.10 УТН.
12.20 Кінокомедія «За двома зайцями».
16.00 УТН.
16.10 На допомогу школі. Музика. Творчість В. Косенка.
16.40 Куди мчить «Волинянка».
17.10 Телефільм «Щоб горно не згасло».
17.15 Українські пісні виконує Г. Гаркуша.
18.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
22.00 Вечірній вісник.
22.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
23.30 УТН.
23.45 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Мультфільм.
9.25 ...До шістнадцяти і старші.
10.00 Служіння муз не терпить суєти.
12.00 ТСН.
12.10 М. Гоголь. «Одруження». Фільм-вистава.
15.00 ТСН.
15.15 «Чорний замок Ольшанський». Художній телефільм. 2 серія.
16.20 Наш сад.
16.35 Прем'єра художнього телефільму «Чарівна папаха».
17.55 Біржові новини.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Людина і закон.
19.30 Партнер.
20.00 «ВіД» представляє: «Поле чудес».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 «ВіД» представляє: У перервах — Парламентський щоденник, ТСН.
1.25 «Благочестива Марта». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Мультфільм.
8.30 Англійська мова. 1 рік.
9.00 Англійська мова. Сімейний альбом США.
9.30 Людина. Земля. Всесвіт.
10.00 Художня гімнастика. Чемпіонат світу.
11.40 П. Деметр. Циганські пісні.
12.00 «Очікування». Художній телефільм. 2 серія.
13.15 Майстри мистецтв. Зустрічі з Є. Євстигнеєвим. Фільм-концерт.
14.40 Танцює Бланка дель Рей (Іспанія).
17.00 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
18.00 Я вам заспіваю. І. Антошко
18.40 Підприємництво і традиції.
18.55 Колаж.
19.00 Особиста думка.
19.15 Київська панорама*.
19.45 Фільм-концерт «Вихиляс»*.
19.55 Реклама.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Ю. Башмет та його камерний оркестр. «Солісти з Москви».
21.30 Міряти на свій аршин.
21.45 Політична програма.
22.10 На сесії Верховної Ради РРФСР.
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 С. Мрожек. «У відкритому морі». Телевистава.
0.05 «Монстри року» у Москві.

СУБОТА
12 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 На хвилі дружби. Співає Любка Білаш. (Канада).
8.20 Телефільм «Лабіринт».
8.50 Циркова програма.
9.25 УТН.
9.40 А. Адан. «Жізель». Вистава Дніпропетровського театру опери та балету.
11.35 Художній фільм «Провінціалки».
13.05 Доброго вам здоров'я. Профілактика і лікування професійних захворювань хіміків у м. Рубіжному.
13.35 УТН.
13.50 Живе слово. Українська мова в дитячому садку.
14.20 Дні культури Вірменії у Києві. Музична програма.
15.30 Круглий стіл. Медицина в умовах незалежності.
17.00 Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл» — «Торпедо» (Ярославль).
19.15 УТН.
19.45 Дзвони Чорнобиля. Радіаційна ситуація в Києві.
20.50 На добраніч, діти!
21.00 Концерт джазової музики.
21.20 Молодіжна студія «Гарт». В перерві — 22.20 Вечірній вісник.
23.50 УТН.
0.05 Нічний телезал. Художній фільм «Дама з папугою».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 Концерт.
7.00 Прем'єра документального телефільму «Княгиня Наталія Петрівна».
7.25 «Пригоди маленьких друзів». Мультфільм. Фільми 1 і 2.
8.00 Ритмічна гімнастика.
8.30 ТСН.
8.45 Відеоканал «Співдружність».
10.45 Ранкова розважальна програма.
11.15 НЛО: неоголошений візит.
11.45 «Бурда моден» пропонує...
12.15 Здоров'я.
12.45 У світі тварин.
13.30 Фільми режисера А. Бєлінського. «Як важливо бути серйозним».
15.00 ТСН.
15.15 Міжнародний фестиваль фольклору «Стражнице-91».
16.15 «Держави вічна любов. Московський Кремль». Фільм 6.
16.45 Вперше на екрані ЦТ. Художньо-публіцистичний фільм «Так жити не можна». По закінченні — зустріч з режисером С. Говорухіним у прямому ефірі.
18.55 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату Європи. Збірна СРСР — збірна Італії.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Прем'єра художнього телефільму «Увага, відьми».
23.00 П'ять плюс. У перерві — ТСН.
1.35 Ангажемент театру «Приют комедианта».
2.40 Московський балет на льоду.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Мультфільм.
8.30 Балетні варіації. Частина 1.
9.00 Заспівай, козаче!
9.30 У світі дитинства.
10.00 Розважальна програма.
10.50 Мультфільм.
11.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
13.00 Документальний фільм «Старійте без мене».
14.00 Звернутися до витоків.
14.35 Особиста думка.
14.50 Художня гімнастика. Чемпіонат світу.
16.30 Дім на Чистих Прудах.
18.10 «Сім днів, які змінили країну». Документальний фільм.
19.30 Київська панорама*.
19.45 Музична колекція.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Художній фільм.
22.05 Художня гімнастика. Чемпіонат світу.
23.00 Вісті.
23.20 Росмузімпорт.
0.20 М. Головко. «Ювелірна справа». Телевистава.

НЕДІЛЯ
13 ЖОВТНЯ

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 Грає духовий оркестр.
8.25 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма.
9.25 УТН.
9.40 Естрадний концерт гостей регіонального фестивалю естрадної пісні.
11.00 Для дітей. Художній фільм «Метічара — звір морський».
12.25 Телефільм «Сон серед білого дня». «Укртелефільм».
12.45 УТН.
3.00 Для дітей. Канал «Д». Художньо-пізнавальна програма.
14.30 Село і люди.
15.15 Ви нам писали.
16.00 Служба солдатська.
17.00 Здрастуй, хор! Співає хор «Щедрик».
17.30 Телеспортарена.
18.15 Скарбниця пам'яті. Б. Чичибабін.
19.00 УТН.
19.30 Музичний телеярмарок.
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Українська біржа повідомляє пропонує, рекомендує.
21.15 Хореограф Анатолій Бедичев.
22.00 Вечірній вісник.
22.30 Прем'єра художнього телефільму «Вікно навпроти». «Укртелефільм».
23.55 УТН.
0.10 Нічний телезал. Фільм-опера «Наймичка».

ПРОГРАМА ЦТ—1

8.00 Ритмічна гімнастика.
8.30 ТСН.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 З ранку раненько.
10.00 На службі Вітчизні.
11.00 Ранкова зоря.
12.00 Клуб мандрівників.
13.00 Сільська година.
14.00 Нове покоління вибирає.
15.00 ТСН.
15.15 Хто є хто.
16.40 Естрадний концерт.
17.00 Міжнародна панорама.
17.45 Народні казки і притчі різних країн.
18.00 Уолт Дісней представляє...
18.45 Прем'єра документального телефільму «Семирічні американці».
19.30 КТВ-1 і канал Франс Інтернасіональ представляють художній фільм «Краще втекти».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Телевізійний спортивний вечір.
23.40 ТСН.
0.00 Прем'єра документального телефільму «Благослови, душе моя, господа».
0.50 Браво.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 На зарядку ставай!
8.15 Мультфільм.
8.30 Балетні варіації. Частина 2.
9.00 Підвали і небеса А. Рибникова.
10.00 Для дітей та батьків. І побачив я звіра...
11.00 Святе й вічне.
11.20 Документальний фільм про храм Христа Спасителя.
12.20 Невідома Росія.
12.50 «Тристана». Художній фільм.
14.30 Художня гімнастика. Чемпіонат світу.
15.30 Дім, в який повертаються...
16.00 Л. Разумовська. «Дорога Олено Сергіївно». Вистава театру ім. В. Маяковського.
18.10 «Шоста частина Землі». Документальний фільм.
18.40 Російська енциклопедія. «Лосевські бесіди». Передача 1.
19.30 Телебіржа інформує*.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 «К-2» представляє: Кінограф.
21.20 Музична колекція.
21.40 Теленіст «Росія — Португалія».
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 Художня гімнастика. Чемпіонат світу.
0.20 Джаз-тайм. Додаток.
1.20 Легка атлетика. Чемпіонат світу з бігу на шосе.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:
Член редколегії — Володимир Краснодемський.
Чергові редактори — Олексій Бреус, Марина Дятлова.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.
Випусковий — Леонід Клюско.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Валентина Лукаш, Ірина Бабич, Валентина Воскопович, Галина Каблак, Ольга Малкіна, Євгенія Ораторська, Олена Чоповська.
Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Арла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.
Лінотипістки: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.
* * *
Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-74, проспект Перемоги, 50.
Індекс 60955.
Тираж 156.200
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03151931.